

Integrale voortgangsrapportage regionaal waterbeheer Zeeland

Beleidscyclus 2022-2027
Voortgang jaar 2025

Datum : 20 mei 2026
Versie : def.
Corsa: 2026004646

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Achtergrond	3
1.2	Toewerken naar een nieuw water(schaps)beheerprogramma	3
2	Voorkomen wateroverlast.....	5
2.1	Strategie/aanpak	5
2.2	Prestaties	5
2.3	Voortgang.....	6
2.4	Duiding en doorkijk.....	7
3	Passende peilen	8
3.1	Strategie/aanpak	8
3.2	Prestaties	8
3.3	Voortgang.....	10
3.4	Duiding en doorkijk.....	12
4	Duurzaam grondwater	15
4.1	Strategie/aanpak	15
4.1	Prestaties	15
4.2	Voortgang.....	15
4.3	Duiding en doorkijk.....	16
5	Gezond water	18
5.1	Strategie/aanpak	18
5.2	Prestaties	18
5.3	Voortgang.....	20
5.4	Duiding en doorkijk.....	21
6	Afvalwaterketen.....	23
6.1	Strategie/aanpak	23
6.2	Prestaties	23
6.3	Voortgang.....	24
6.4	Duiding en doorkijk.....	25
7	Water in de stad.....	26
7.1	Strategie/aanpak vanuit SAZ+	26
7.2	Duiding en doorkijk.....	26
8	Regionale waterkeringen.....	27
8.1	Strategie/aanpak	27
8.2	Prestaties	27
8.3	Voortgang.....	27
8.4	Duiding en doorkijk.....	28
9	Samenvatting en conclusies	29

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Deze integrale voortgangsrapportage waterbeheer beschrijft de voortgang van het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027. Dit is de 4de voortgangsrapportage voor de huidige beheerperiode en beschrijft de voortgang voor het jaar 2025.

Hiermee geeft het waterschap Scheldestromen (hierna: Scheldestromen) invulling aan artikel 5.57, lid 2 en 3 van de Omgevingsverordening Zeeland:

Artikel 5.59 Overleg en verslag waterbeheerprogramma

- a) Het waterschapsbestuur en gedeputeerde staten voeren periodiek overleg over de voortgang van de uitvoering van het waterbeheerprogramma;*
- b) Het waterschapsbestuur zendt jaarlijks een verslag aan gedeputeerde staten over de uitvoering van het waterbeheerprogramma in het voorgaande jaar;*
- Het verslag bevat in elk geval informatie over:*
  - a. De voortgang met het oog op gestelde omgevingswaarden voor regionale wateren;*
  - b. Voor zover van toepassing: actualisatie van peilbesluiten; en*
  - c. De uitoefening van taken met betrekking tot wateractiviteiten bestaande uit het onttrekken van grondwater of het in de bodem brengen van water in samenhang met het onttrekken van water, gelet op artikel 5.50.*

In deze rapportage wordt ingegaan op de voortgang op de volgende onderdelen:

- Voorkomen wateroverlast
- Passende peilen
- Duurzaam grondwater
- Gezond water
- Regionale waterkeringen

Daarnaast wordt in deze voortgangsrapportage ook ingegaan op de uitgevoerde werkzaamheden in relatie tot de afvalwaterketen, voor zover deze niet de Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland (SAZ+, zie Hoofdstuk 7) betreffen.

Tenslotte worden de hoofdzaken met betrekking tot de voortgang in 2025 op de verschillende onderwerpen samengevat in een concluderend hoofdstuk.

1.2 Toewerken naar een nieuw water(schaps)beheerprogramma

Met het oog op afstemming van de voorbereiding van het Regionaal Waterprogramma (RWP) en het water(schaps)beheerprogramma (WBP) voor de periode 2028-2033 zijn de Provincie en het waterschap in 2025 gezamenlijk het traject "Duurzaam Waterbeheer" gestart en hebben dit traject grotendeels uitgevoerd. Klimaatverandering zet het watersysteem onder druk en leidt in de toekomst mogelijk tot een disbalans. Waterschap en Provincie hebben ambities voor het duurzaam beheer van grond- en oppervlaktewater onder normale en extreme omstandigheden met behoud van kwaliteit. Met de huidige klimaatverandering en de bijbehorende uitdaging op het gebied van waterbeheer zullen hiervoor aanpassingen nodig zijn in het huidige beleid. Het doel van het traject is het formuleren van de ambitie voor waterbeheer in Zeeland en deze ambitie te vertalen in notities die als bouwstenen dienen voor waterschaps- en provinciaal beleid en regelgeving zoals het nieuwe WBP en RWP.

Met betrekking tot gezond water zal het bereiken en behouden van een goede waterkwaliteit ook na 2027 om blijvende inzet vragen. Bovendien zetten nieuwe uitdagingen zoals de opkomst van exoten en nieuwe stoffen de waterkwaliteit onder druk. In 2025 is daarom gestart met het proces om te komen tot de stroomgebiedbeheerplannen voor de volgende planperiode van de Kaderrichtlijn Water (KRW), het SGBP4. Hierin worden de KRW-maatregelen van alle waterbeheerders

in Nederland voor de periode 2028-2033 vastgelegd. In 2026 en 2027 wordt dit traject voortgezet; het ontwerp-SGBP4 zal in december 2026 worden vastgesteld door het kabinet. De maatregelen van de individuele waterbeheerders die worden opgenomen in het SGBP4 dienen ook te worden vastgesteld in hun eigen waterprogramma's. Daarom worden het beleid en de KRW-maatregelen van Scheldestromen afgestemd met provincie, Rijkswaterstaat, gemeenten en stakeholders en opgenomen in het nieuwe WBP.

Het proces voor het nieuwe WBP is in 2025 in gang gezet; er wordt naar gestreefd het ontwerp-WBP in het vierde kwartaal van 2026 vast te laten stellen door de Algemene Vergadering.

2 Voorkomen wateroverlast

Het op orde brengen en houden van het watersysteem is één van de opgaven van Scheldestromen. Doelstelling is om de watersystemen in Zeeland in 2027 zoveel mogelijk te laten voldoen aan de inundatienormen (omgevingswaarden) in de Omgevingsverordening Zeeland (Waterbeheer 21e eeuw, WB21-kader). Dit betekent het streven dat bij extreme neerslag er geen verwijtbare schade ontstaat door overstroming vanuit het oppervlaktewatersysteem. Het watersysteem moet robuust genoeg zijn om extreme buien op te vangen. Door de snel toenemende invloed van klimaatverandering houden we ons bezig met het systeem op orde te brengen en te houden.

2.1 Strategie/aanpak

In het Waterschapsbeheerprogramma (2022-2027) is opgenomen: Om het waterbeheer betaalbaar te houden zet Scheldestromen, in afstemming met de provincie Zeeland en met inachtneming van wettelijke kaders en normen, in op een transitie van normatief waterbeheer (alle gebieden dezelfde norm) naar gebiedsgericht, adaptief waterbeheer. Het streven is om maatregelen te prioriteren vanuit de daadwerkelijke bijdrage aan doelen (afweging kosten-baten-risico's) en vanuit de samenhang met andere doelen (zoet water/ droogte/waterkwaliteit).

Daarvoor brengen we onze opgaven in beeld en we zetten maatregelen zo effectief mogelijk in. Dit houdt niet in dat we in 2027 voor 100% klaar zijn met de uitvoering van de maatregelen uit de Planvorming Wateropgave (PWO), maar dat de belangrijkste maatregelen eruit zijn uitgevoerd. Op deze manier neemt Scheldestromen de goede stappen om voorbereid te zijn op de toekomst.

Het voorkomen van wateroverlast met de WB21-maatregelen is niet alleen bepalend voor de inrichting van het watersysteem. Ook maatregelen ten behoeve van het peilbeheer, in het kader van het Gewenste Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR) en de waterkwaliteit in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) geven vorm aan het watersysteem. De gezamenlijke inpassing van deze maatregelen is erop gericht om het binnendijkse gebied in 2027 vanuit alle perspectieven op orde te hebben.

In de omgevingsverordening Zeeland is nader aangegeven hoe Scheldestromen met het toetsen en de inspanningsverplichting omtrent het halen van de omgevingswaarden voor bergings- en afvoercapaciteit van regionale wateren (voorkomen wateroverlast) kan omgaan (artikel 3.4 en 3.7): Wanneer bij de toetsing van een peilgebied buiten stedelijk gebied blijkt dat slechts 1% van het peilgebied niet voldoet, dan mag deze opgave buiten beschouwing worden gelaten en voldoet het gebied aan de norm. Wanneer de maatschappelijke baten niet in verhouding staan tot de kosten, kan Scheldestromen besluiten om de norm voor aangegeven laaggelegen gebieden los te laten. Als het gebieden zijn die geen onderdeel zijn van de laagstgelegen gebieden in de omgevingsverordening van de Provincie, wordt aan de Provincie verzocht deze daaraan toe te voegen.

2.2 Prestaties

In 2025 is de WB21-opgave niet verkleind ten opzichte van vorig jaar; 32,5% van de oorspronkelijke opgave van 1788 ha is op orde gebracht (zie Tabel 2.1).

Tabel 2.1: Prestatie-indicatoren wateroverlast (de getallen tussen haakjes geven aan welk percentage van het oppervlak van het totale beheergebied voldoet aan de omgevingswaarden). Op 31-12-2025 is van de totale WB21-opgave van 1.788 ha 32,5% op orde gebracht, oftewel 99,24% van het totale beheergebied voldoet aan de normen voor WB21.

Prestatie-indicator	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Planvorming Wateropgave afgerond: het gebied is doorgerekend op basis van de inundatienormen (%)	80%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
De maatregelen om het beheergebied voor wateroverlast (WB21) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%). Tussen haakjes de cumulatieve voortgang.**	40%* (19,6%)*	19% (99,2%)	19% (99,2%)	32,5% (99,24%)	32,5% (99,24%)		

*De hogere % worden veroorzaakt omdat de percentages werden berekend op grond van de toen uitgevoerde PWO-gebieden.

** In het WBP is voor deze prestatie-indicator geen doelstelling opgenomen vanaf 2024

In Tabel 2.2 wordt inzicht gegeven in de gerealiseerde opgave in 2025 en de nog resterende opgave voor WB21.

Tabel 2.2: Overzicht stand van zaken opgave WB21, 31-12-2025

	Gerealiseerd voor 2025 (ha)	Gerealiseerd in 2025 (ha)	Resterende opgave (ha)
Gemalen	5 % (95,3)	0 % (0)	40,3 % (768)
Normaanpassing	21,2 % (403,5)	0 % (0)	0 % (0)
Kleine/overige maatregelen	6,3 % (119,8)	0 % (0)	2,3 % (43)
Opgave te onderzoeken	0 % (0)	0 % (0)	24,9 % (474)
Totaal	32,5 % (618,6)	0 % (0)	67,5 % (1285)

De resterende opgaven bestaan uit een aantal verschillende typen maatregelen die, met uitzondering van de “opgave te onderzoeken” zijn vastgesteld in de watergebiedsplannen voor de verschillende (deel)gebieden:

- *Maatregelen gemalen*: het oplossen van 40,3% van het normoverschrijdend oppervlak betreft het verhogen van gemaalcapaciteit (nieuwe gemalen/uitbreiding bestaande gemaalcapaciteit);
- *Normaanpassing*: In 2024 is, na afstemming tussen het waterschap en de Provincie, in de omgevingsverordening geregeld voor welke aangewezen laaggelegen gebieden de water-overlast-normen niet (langer) gelden. De motivering daarvoor is dat het voldoen aan de normen in deze gebieden technisch en economisch niet verantwoord wordt geacht. Uit de “opgave nader te onderzoeken” kunnen in de toekomst mogelijk nieuwe gebieden naar voren komen die eveneens voor normaanpassing in aanmerking komen.
- *Maatregelen duikers, stuwen, waterlopen (kleine en overige maatregelen)*: het oplossen van 2,3% van de resterende WB21-opgave;
- *Opgave te onderzoeken*: Voor 24,9% van de totale opgave is aanvullend onderzoek nodig om deze te kunnen vertalen naar concrete maatregelen.

2.3 Voortgang

In de PWO-onderzoeken heeft Scheldestromen het hele beheergebied getoetst aan de provinciale normen voor wateroverlast. Met de afronding van de laatste PWO-onderzoeken in 2023 naar het functioneren van het watersysteem, is daarmee de WB21-opgave voor het hele beheergebied van circa 170.000 ha groot in beeld. Getoetst aan de provinciale normen volgt dat 99% voldoet en dat voor 1,05%, 1.788 ha groot, er een WB21-opgave ligt omdat de norm wordt overschreden.

Van de totale WB21-opgave (1.788 ha) geldt dat voor 75% de maatregelen zijn onderzocht én benoemd om de gebieden op orde te brengen. Voor de overige 25% is inzichtelijk waar de knelpunten aanwezig zijn in het watersysteem. Hier is nog nader onderzoek nodig om maatregelen te bepalen. Dit is met name aan de orde in gebieden op Duiveland, Othene en in mindere mate Schouwen en West Zeeuws-Vlaanderen. Het bepalen van de maatregelen vindt bij voorkeur plaats als onderdeel van gebiedsprocessen waarin meer integraal naar de opgaven van het gebied gekeken wordt. In 2025 is het nader onderzoek voor Duiveland gestart, nadat dit in 2024 door gebrek aan personele capaciteit niet van de grond kwam. Het moet in 2026 uitmonden in een uitgewerkt maatregelenpakket.

Maatregelen

Jaarlijks worden maatregelen uitgevoerd die betrekking hebben op duikers, stuwen of waterlopen. Dit betreft maatregelen die bijdragen aan WB21, GGOR of gecombineerd. Daarnaast wordt gewerkt aan nieuwbouw en capaciteitsvergroting van gemalen. Veel maatregelen die in voorbereiding zijn, zijn afhankelijk van grondaankoop. Hierdoor is het niet altijd mogelijk om de meest effectieve maatregelen eerst uit te voeren.

In 2025 zijn diverse kleinschalige maatregelen uitgevoerd. De afvoercapaciteit van de bovenstroomse watergang en ingelegende duikers nabij gemaal Galgeweg zijn vergroot, zodat het watersysteem is voorbereid op de toekomstige capaciteitsvergroting van het gemaal. In West Zeeuws-

Vlaanderen zijn op meerdere locaties knelpunten in duikers opgelost en is het watersysteem in de St. Joris-CAD-polder heringericht.

Deze werkzaamheden leiden echter nog niet tot een kwantitatieve vermindering van de WB21-opgave (die terug te zien is in de prestaties). De verruiming van watergangen bij gemaal Galgweg zijn randvoorwaardelijk voor latere aanpassingen aan de gemalen, en deze leveren zelf geen directe opgavevermindering op. Voor de uitgevoerde maatregelen in West Zeeuws-Vlaanderen heeft het ermee te maken dat het effect van de maatregelen destijds bij de planvorming niet kwantitatief gemaakt konden worden. Ze hebben dus wel effect op het verminderen van de opgave, maar dit is alleen kwalitatief onderbouwd en komt dus niet tot uitdrukking in het “% maatregelen uitgevoerd”.

In 2025 is gewerkt aan de voorbereiding van grotere investeringsprojecten die in de komende jaren worden gerealiseerd en opgeleverd, met name investeringen aan gemalen (zie tabel 2.3). De voorbereiding van een project omvat het volledige traject dat nodig is om te komen tot een uitvoerbaar, juridisch houdbaar en bestuurlijk zorgvuldig afgewogen plan. In deze fase worden onder meer de noodzakelijke vooronderzoeken uitgevoerd, zoals technische, ruimtelijke en milieukundige onderzoeken, om de randvoorwaarden en uitvoerbaarheid goed in beeld te brengen. Daarnaast worden de vereiste vergunningen, toestemmingen en eventuele meldingen voorbereid en aangevraagd bij de bevoegde instanties. Ook vindt afstemming plaats met interne en externe stakeholders, zodat relevante belangen, risico's en aandachtspunten tijdig en zorgvuldig kunnen worden meegenomen in de verdere besluitvorming en uitvoering. Deze maatregelen zullen voor een significante afname van de resterende opgave zorgen. In 2025 is doorgedaan met die voorbereidingen van onderstaande gemalen en inmiddels is voor de gemalen Galgweg en Nol Zeven op locatie gestart met de realisatie.

Tabel 2.3: Overzicht planning uit te voeren maatregelen voor grotere gemalen, inclusief beoogd effect.

	Planning oplevering	Effect (ha)*
Gemaal Bachlaan	2027	0,5
Gemaal Waarde	2026	12,8
Gemaal Galgweg	2027	0,1
Gemaal Nol Zeven	2027	400
Gemaal Campen	2028	65,3
Gemaal Othene	2029	50
Gemaal Walsoorden	2029	119

* De effecten per maatregel komen voort uit de uitgevoerde watergebiedsplannen (2004 - 2022), en gaan daarmee uit van gebruikte (oudere) klimaatscenario's en rekenmethodes.

2.4 Duiding en doorkijk

Uit bovenstaande tabellen valt op te maken dat van de vastgestelde maatregelen in de gebiedsplannen, de opgave het meest wordt verminderd met de investeringen in gemaalcapaciteit. Deze maatregelen zijn opgenomen in de Meerjaren Investerings Planning (MIP) en vergen veelal enkele jaren aan voorbereidende werkzaamheden voorafgaand aan de daadwerkelijk realisatie.

In 2025 is het nader onderzoek voor Duiveland gestart en moet in 2026 leiden tot een met de streek afgestemd concreet maatregelenpakket. Aansluitend wordt in 2026 het nader onderzoek in Othene opgepakt.

Uit lopende en toekomstige nadere onderzoeken kunnen mogelijk nieuwe gebieden naar voren komen die voor normaanpassing in aanmerking komen, maar welke dat zijn is nu nog niet bekend. Zodra Scheldestromen deze gebieden heeft geïdentificeerd en kan onderbouwen dat de gestelde omgevingswaarden daar niet haalbaar of onevenredig kostbaar zijn, wordt een voorstel opgesteld voor de Provincie. De Provincie kan gevraagd worden om dit te verwerken in de omgevingsverordening.

3 Passende peilen

Niet te veel of te weinig water begint met het vaststellen van ‘passende peilen’. Passende peilen betekent dat er rekening wordt gehouden met grondgebruik en de bodemopbouw. Dit vraagt enige flexibiliteit in het peilbeheer om niet alleen water tijdig af te voeren, maar ook vast te houden. Bijvoorbeeld door het opzetten van waterpeilen om te zorgen voor voldoende water in perioden van droogte.

3.1 Strategie/aanpak

In het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027 is opgenomen: Scheldestromen heeft zich als doel gesteld (na afronding van de PWO) de peilbesluiten voor alle peilgebieden actueel en afgestemd op gebiedsfuncties te houden met het Gewenste Grond en Oppervlaktewaterregime (GGOR) als bouwsteen. Wanneer veranderende inzichten of veranderingen in het peilgebied leiden tot knelpunten, is dit aanleiding voor een actualisatie van het peilbesluit. Deze actualisatie vraagt in toenemende mate om een integrale aanpak die verder kijkt dan alleen drooglegging en de afvoer van water. Te denken valt aan de effecten van droogte, de beschikbaarheid van zoet water, voorkomen van verzilting en verbetering van waterkwaliteit.

In de Omgevingsverordening Zeeland is opgenomen dat Scheldestromen zorgdraagt voor het actueel houden van peilbesluiten, zodanig dat deze zijn toegesneden op veranderingen in de omstandigheden ter plaatse en de aanwezige functies en belangen.

Scheldestromen onderzoekt de mogelijkheden voor een flexibel en actueel instrumentarium voor het nieuwe waterbeheer. Deze nieuwe werkwijze moet meer ruimte bieden aan collectieve wensen. Omdat niet alle maatregelen (tegelijktijdig) uitgevoerd kunnen worden, richten we een proces in om vanuit de knelpunten integraal te komen tot maatregelen. Daarbij zoekt Scheldestromen vroegtijdige afstemming en worden kansen voor samenwerking in de ruimtelijke ordening benut.

Uit een inventarisatie van de functies in het gebied worden de behoeften ten aanzien van het watersysteem in beeld gebracht. Dit vormt de basis bij actualisatie van een peilbesluit. Uitzondering hierop zijn locaties en omstandigheden waarbij het niet meer haalbaar is om het peil de functie te laten volgen. Scheldestromen neemt daarmee een duurzaam en maatschappelijk verantwoord besluit - ten aanzien van passende peilen - dat zo goed mogelijk aansluit op de gebiedsfuncties.

3.2 Prestaties

Voor het monitoren van de voortgang op het onderwerp ‘passende peilen’ zijn drie prestatie-indicatoren opgesteld. De resultaten van 2021 t/m 2025 op deze prestatie-indicatoren zijn weergegeven in tabel 3.1.

Tabel 3.1: Prestatie indicatoren passende peilen (tussen haakjes is gerealiseerd, "recht" de doelstelling voor de komende jaren).

Prestatie-indicator	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Het gebied heeft een actueel vastgesteld peilbesluit (%)	(83%)	(83%)	(100%)	(93%)	(85%)	100%	100%
Peilgebieden ingesteld volgens het peilbesluit Ingesteld in 2025	*	*	76% (76%)	80% (77%)	82% (78%)	85%	90%
Aantal afwijkingen van de bandbreedte in het peilgebied door technisch falen	3	1	1	0	1	<5	<5

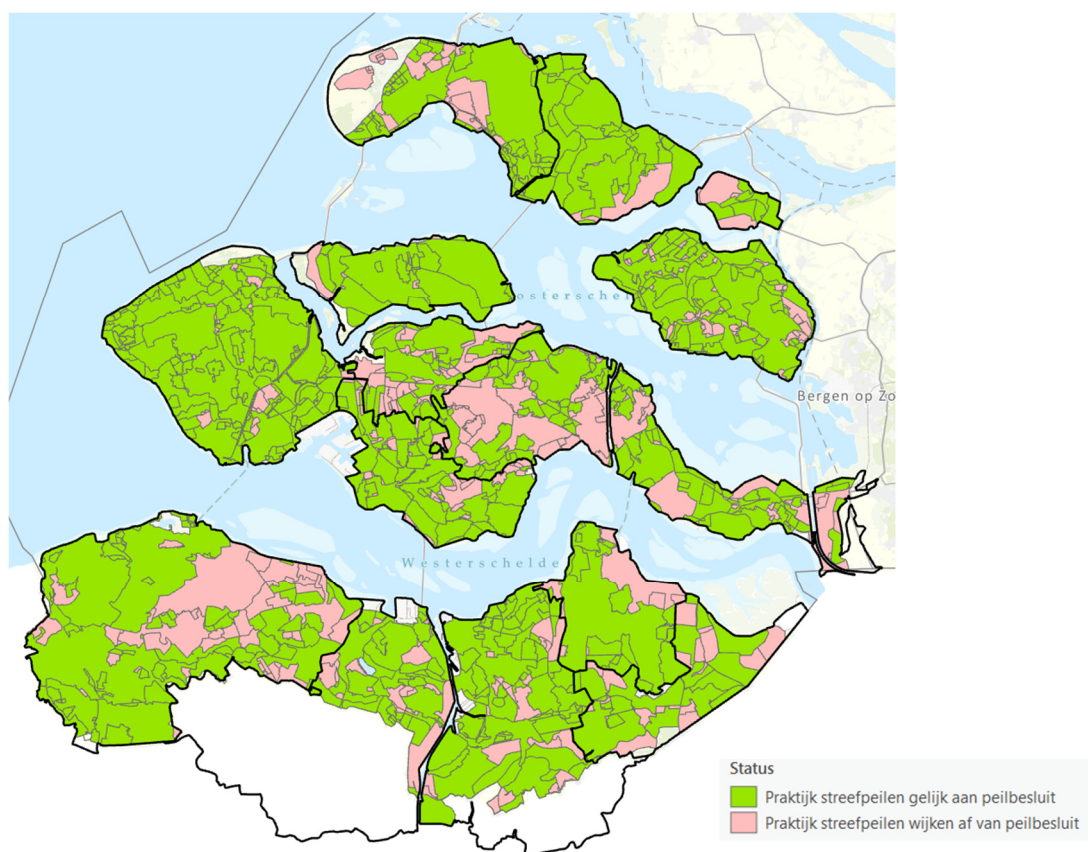
*Prestatie indicator was in deze jaren nog niet vastgesteld.

De eerste prestatie-indicator gaf voor 2023 aan dat door het afronden van het PWO-proces 100% van alle gebieden een actueel peilbesluit had. Inmiddels blijkt uit evaluaties dat niet alle peilbesluiten voldoende actueel zijn en aanpassing behoeven. In 2024 is vastgesteld dat het peilbesluit van Paal niet actueel is. Dit is onterecht in de voortgangsrapportage over 2024 niet opgenomen in

het percentage. In 2025 is het peilbesluit van de Zak van Zuid-Beveland als niet actueel beoordeeld. Op dit moment is het percentage actuele vastgestelde peilbesluiten daarom 85%. In de paragraaf “voortgang” wordt hier verder op ingegaan.

De tweede prestatie-indicator betreft de voortgang van het doorvoeren van de in een peilbesluit vastgestelde (nieuwe) peilen in de praktijk. In de watergebiedsplannen is opgenomen welke maatregelen nodig zijn om het gebied in te richten conform het nieuwe peilbesluit. In de peilbesluiten zijn de nieuwe zomer- en winterpeilen opgenomen en het inwerkingtredingsdocument vermeldt wanneer de nieuwe peilen kunnen worden gevoerd. Dit kan per direct zijn bij de vaststelling van het peilbesluit of na de uitvoering van inrichtingsmaatregelen. Eind 2025 werd in 78% van het beheergebied het nieuwe peil uit het peilbesluit gevoerd (tabel 3.1).

Vanwege nieuwe inzichten (meer water vasthouden) wordt in een beperkt aantal gebieden in afstemming met de streek een - ten opzichte van het peilbesluit vastgesteld peil - afwijkend peil gevoerd. Deze verlagen het genoemde percentage. In figuur 3.1 is geografisch weergegeven in welke gebieden het peil wordt gevoerd volgens het peilbesluit.

Figuur 3.1: Overzichtskartaal van de peilgebieden waar het peil exact gevoerd wordt volgens het peilbesluit, eind 2025.

De laatste indicator betreft het aantal afwijkingen buiten de bandbreedte van het peil als gevolg van technisch falen van een kunstwerk. In het Waterschapsbeheerprogramma staat dat een dergelijke afwijking maximaal 5 keer per jaar mag optreden; er wordt gestreefd naar zo min mogelijk afwijkingen. In 2025 is er 1 afwijking als gevolg van technisch falen opgetreden. Dit heeft plaatsgevonden bij gemaal Campen.

3.3 Voortgang

Instrumentarium actueel houden peilbesluiten

In 2024 is gestart met het opstellen van het proces/methode voor het actueel houden van de 15 peilbesluiten. Hiervoor is een proces ingericht voor het evalueren van de peilbesluiten. Voor enkele peilbesluiten is in 2024 op deze manier nagegaan of deze nog passend zijn voor het gebied. Deze wijze van het toetsen op actualiteit is beleidsmatig vastgelegd in de vernieuwde Nota Peilbesluiten (2025). Een peilbesluit wordt elke drie jaar geëvalueerd om te bepalen of deze nog voldoet aan de actuele omstandigheden en of aanpassingen nodig zijn. Dit zorgt ervoor dat per (WBP-) planperiode elk peilbesluit tweemaal getoetst wordt. Op deze manier kan tijdig worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen.

De evaluatie van een peilbesluit kan tot twee mogelijke uitkomsten leiden:

- Het peilbesluit is nog actueel en er zijn geen aanpassingen nodig;
- Het peilbesluit is niet meer actueel en vereist een actualisatie.

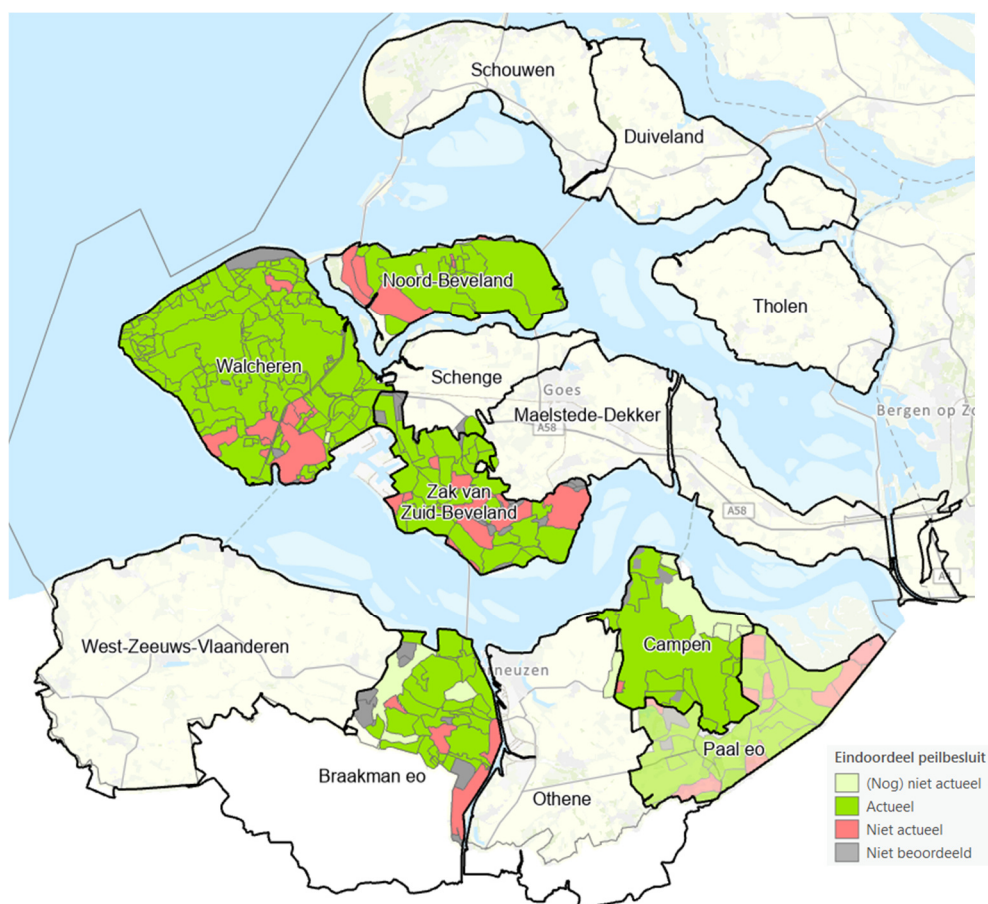
Daarbij is ook vastgesteld dat een peilbesluit bij een evaluatie niet ouder mag zijn dan 17 jaar. Is dit wel geval, dan zal het peilbesluit altijd actualisatie vereisen, om zo een maximale geldigheid van 20 jaar te waarborgen.

Voor de 3-jaarlijkse evaluatiecyclus heeft het waterschap een planning opgesteld. De uitkomsten van de evaluatie worden conform de nota peilbesluiten gerapporteerd aan de algemene vergadering.

Voor het actueel houden van de peilbesluiten zijn in 2025 vijf van de vijftien peilbesluiten geëvalueerd: Campen en Braakman (beide gestart in 2024, afgerond in 2025), Noord-Beveland, Walcheren en de Zak van Zuid-Beveland. De Zak van Zuid-Beveland is daarbij als niet actueel beoordeeld. In de andere drie gebieden zijn enkele peilgebieden als niet actueel aangemerkt, en is de overall conclusie dat de peilbesluiten nog actueel zijn. De resultaten per peilgebied zijn opgenomen in figuur 3.2.

Dat sommige peilgebieden niet actueel zijn beoordeeld, kan afwijken van de overzichtskaart in figuur 3.1. Dit komt doordat wijzigingen in het watersysteem of de gebiedsfunctie ertoe kunnen leiden dat bestaande streefpeilen minder goed aansluiten, ook wanneer deze in de praktijk nog wel conform peilbesluit worden gevoerd. Omgekeerd kan een peilgebied toch als actueel worden beoordeeld wanneer binnen beheermarges van het peilbesluit wordt afgeweken, en de sturing in de praktijk nog steeds passend is. Dit zijn de verklaringen voor verschillen tussen figuur 3.1 en figuur 3.2.

Om modelstudies voor peilbesluiten en gebiedsanalyses in de toekomst sneller en beter te kunnen opstarten, versterken we in 2026 onze eigen kennis en vaardigheden op het gebied van modelleren. Hiervoor is in 2025 een Adviesopdracht Oppervlaktewatermodel-instrumentarium uitgezet om samen met een adviesbureau een leidraad hiervoor te ontwikkelen. Deze leidraad moet richting geven aan hoe we modelstudies uitvoeren, welke gegevens daarbij nodig zijn en hoe we het proces verder kunnen professionaliseren.

Figuur 3.2: Overzichtskartaal van de resultaten van de peilbesluitevaluatie tot en met 2025. Peilgebieden die het peilbeheer conform het peilbesluit hanteren zijn groen, peilgebieden die nog in afwachting zijn van maatregelen zijn lichtgroen. De rode gebieden geven peilgebieden aan die niet voldoen aan het peilbesluit. De grijze gebieden zijn niet beoordeeld omdat er geen peilschaal aanwezig is of nog onvoldoende meetgegevens zijn door recente plaatsing van de peilschaal. Peilgebied Paal is in 2024 geëvalueerd en daarom in lichtere tinten weergegeven, ter onderscheiding van de peilgebieden die in 2025 zijn geëvalueerd.

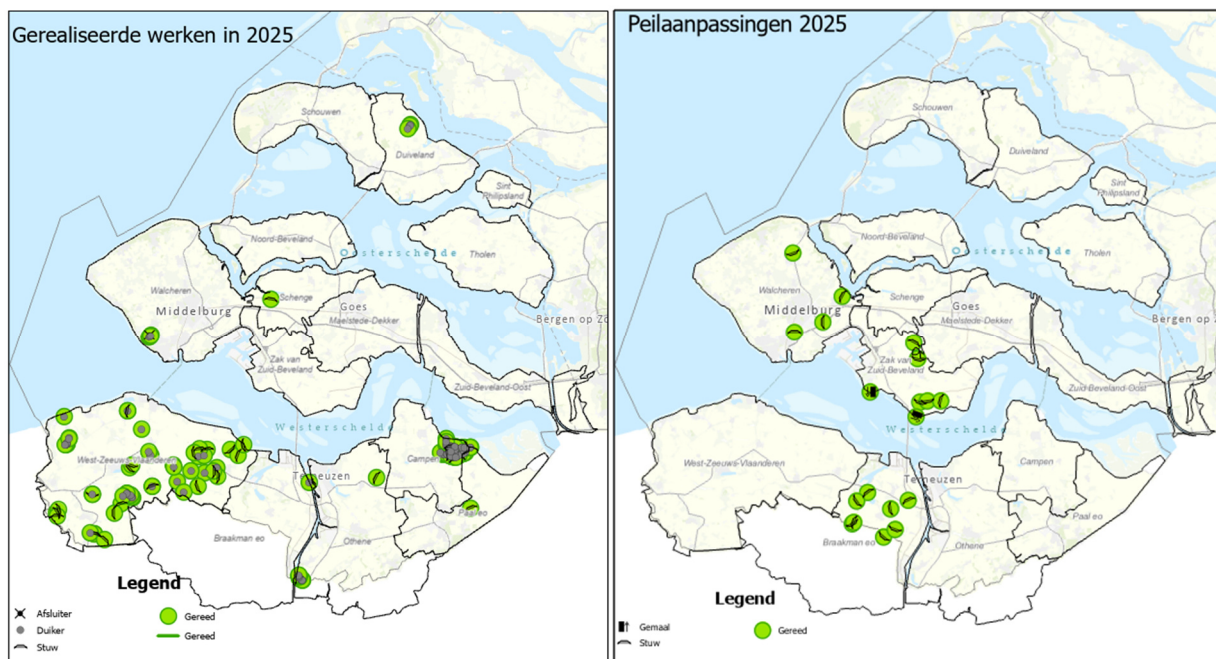
Maatregelen volgens uit PWO-watergebiedsplannen

Hoewel alle peilbesluiten van kracht zijn, moeten in meerdere gebieden nog maatregelen worden uitgevoerd voordat een gewijzigd peil uit het betreffende peilbesluit kan worden doorgevoerd. De gebieden waar een groot deel van de maatregelen nog wordt uitgevoerd, of nog moet worden onderzocht, zijn West Zeeuws-Vlaanderen, Othene, Duiveland en Zuid-Beveland-Oost (zie figuur 3.4).

In 2025 is een groot deel van de maatregelen in West Zeeuws-Vlaanderen afgerond. Verspreid door het gebied zijn duikers, stuwen en waterlopen aangepast om voor een betere drooglegging te zorgen (fysieke maatregelen). Het merendeel van deze maatregelen vereiste geen grondverwerving, waardoor de uitvoering relatief snel kon plaatsvinden.

In de rest van Zeeland zijn veel maatregelen gekoppeld aan grondverwerving. Dit leidt tot een langere doorlooptijd voordat deze gerealiseerd kunnen worden.

Daarnaast moeten in verschillende peilgebieden nog peilaanpassingen worden doorgevoerd (niet-fysieke maatregelen). Tijdens de evaluatie van de peilbesluiten wordt beoordeeld of - op de plaatsen waar maatregelen zijn uitgevoerd - inderdaad de peilen zijn aangepast naar het (nieuwe) peil in het peilbesluit. In 2025 is bij 19 stuwen en gemalen geconstateerd dat het peilbeheer conform het peilbesluit werd gevoerd. In enkele gevallen is in 2025 opdracht gegeven om de juridische (nieuwe) streefpeilen in te stellen. Een overzicht van de in 2025 uitgevoerde fysieke en niet-fysieke maatregelen is weergegeven in figuur 3.3.

Figuur 3.3: Overzicht van in 2025 uitgevoerde fysieke en niet-fysieke maatregelen ten behoeve van het voeren van passende peilen.

Over het uitvoeren van de fysieke maatregelen zijn de volgende zaken te melden:

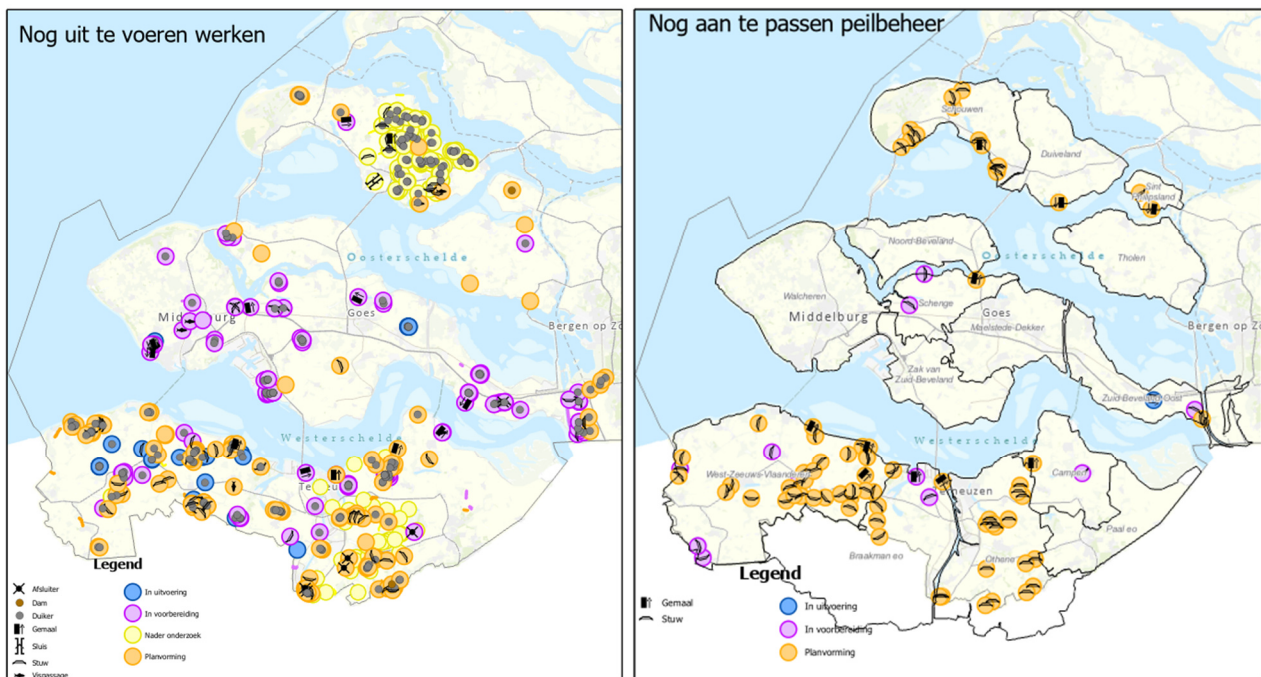
- Verspreid over verschillende gebieden in Zeeland - waaronder West Zeeuws-Vlaanderen, Othene, Zuid-Beveland, Paal, Duiveland en Walcheren - zijn diverse maatregelen uitgevoerd om het watersysteem conform het watergebiedsplan in te richten. Het gaat hierbij om fysieke maatregelen zoals het verruimen van duikers en watergangen, het plaatsen van nieuwe stuwen en het verwijderen van stuwen die geen functie meer hadden. Deze maatregelen dragen bij aan een betere doorstroming en een robuuster watersysteem in de betrokken beheergebieden.
- Daarnaast is gewerkt aan de herinrichting van de Kruispolder, een project dat in 2025 grotendeels is afgerond. In dit gebied is de volledige waterhuishouding verbeterd in combinatie met een herverkaveling van de percelen middels een participatie traject met de streek. Hierdoor is zowel de afwatering als de ruimtelijke structuur van het gebied versterkt.
- Tot slot zijn in het kader van Interreg - gericht op grensoverschrijdende samenwerking aan gezamenlijke wateropgaven - verschillende werkzaamheden uitgevoerd rond de Canisvlietsche Kreek. Met steun van Europese middelen zijn hier maatregelen gerealiseerd die bijdragen aan een toekomstbestendig watersysteem in dit grensgebied.

3.4 Duiding en doorkijk

Momenteel moet voor circa 80 stuwen en gemalen in Zeeland het peilbeheer nog worden aangepast om te voldoen aan de vastgestelde peilbesluiten (figuur 3.4, rechts). Deze locaties liggen voornamelijk in West-Zeeuws-Vlaanderen, Othene en Schouwen. In deze gebieden zijn de peilbesluiten tussen 2020 en 2022 vastgesteld en is inmiddels een deel van de benodigde maatregelen uitgevoerd. In 2026 worden de betreffende peilgebieden geëvalueerd om vast te stellen of het streefpeil volledig conform het peilbesluit kan worden ingesteld.

Er zijn ook peilaanpassingen die pas kunnen plaatsvinden nadat de bijbehorende fysieke PWO-maatregelen zijn uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn dat er eerst een nieuwe stuw of gemaal gebouwd moet worden op locatie, waar nu nog geen kunstwerk staat. Of dat er voor het aanpassen van het peilbeheer bij een bestaand kunstwerk eerst de bergings- en/of afvoercapaciteit vergroot dient te worden zodat wateroverlast wordt voorkomen.

In figuur 3.4 (links) is een statusoverzicht gegeven van alle nog uit te voeren maatregelen. Een deel hiervan is gekoppeld aan een peilaanpassing.

Figuur 3.4: Overzicht van de nog uit te voeren fysieke en niet fysieke maatregelen ten behoeve van het voeren van passende peilen.

De maatregelen die voortvloeien uit de watergebiedsplannen zijn voor zowel de WB21-opgave als de inrichtingsmaatregelen voor de peilbesluiten grotendeels in voorbereiding. De financiering voor de inrichtingsmaatregelen bijbehorende aan het peilbesluit, is geborgd in de watergebiedsplannen en is onderdeel van het Meerjaren Investerings Programma (MIP; € 1,7 mln.) zie ook paragraaf 2.3. Het budget - dat jaarlijks ongeveer wordt besteed - is op dit moment geen knelpunt voor uitvoering omdat een versnelling niet mogelijk is vanwege de volgende knelpunten:

- Grondverwerving blijft de grootste belemmering. In meerdere gebieden is het erg lastig om voldoende gronden te verwerven, waardoor clusters van maatregelen niet in uitvoering kunnen worden gebracht. In enkele gevallen kan met een alternatieve maatregel de opgave wel worden gerealiseerd.
- Prioriteit bij de grondverwerving ligt voornamelijk bij de KRW-opgave en grote gebiedsprojecten (o.a. Interreg en herinrichting Kruispolder), waardoor minder capaciteit beschikbaar is voor PWO-maatregelen.
- Gemalen vragen meer voorbereidingstijd en middelen en zijn geprogrammeerd in het MIP. Ze dragen het meest bij aan de WB21-opgave, maar hebben een langere doorlooptijd.
- Wijzigingen in praktijksituaties zorgen ervoor dat sommige maatregelen terugkeren naar de fase planvorming. Dit vraagt aanvullende inzet van hydrologen, die eveneens onder druk staat.

In de gebieden Duiveland en Othene is nader onderzoek nodig om tot een passend maatregelenpakket te komen. Dit onderzoek maakt deel uit van het watergebiedsplan en heeft zowel betrekking op de WB21 als de GGOR-opgave. Voor Duiveland is het nader onderzoek in 2025 gestart, met als doel in 2026 een passend maatregelenpakket vast te stellen. Aansluitend wordt het onderzoek voor Othene opgepakt. In beide gebieden is daarnaast aanvullend onderzoek nodig voor mogelijke aanpassingen aan het peilbesluit. Deze aandachtspunten worden meegenomen in de evaluatie van de betreffende peilbesluiten.

Voor het actueel houden van de peilbesluiten wordt ieder peilbesluit met een evaluatie beoordeeld op actualiteit. Er zijn in totaal 15 peilbesluiten, door er jaarlijks 5 te evalueren, wordt elk gebied eens per drie jaar beoordeeld. In 2026 worden de volgende peilgebieden geëvalueerd:

Schengen en Maelstede-Dekker (beide gestart in 2025, afgerond in 2026), Schouwen, Duiveland, Sint Philipsland, Tholen en Zuid-Beveland.

Als blijkt dat een peilbesluit niet meer actueel is, wordt een nieuw peilbesluit opgesteld. Het opstellen van een (herzien) peilbesluit en het eventueel daarvoor benodigde onderzoek staat los van de evaluatie. Het opstellen van een proces voor het actualiseren van een peilbesluit stond gepland voor 2025 en is door gebrek aan capaciteit van hydrologen doorgeschoven. Inmiddels wordt hier invulling aan gegeven en wordt aan de hand daarvan de actualisatie van het peilbesluit Paal opgestart. Daarnaast zal een planning worden opgesteld voor het actualiseren van de peilbesluiten die als niet-actueel zijn aangemerkt.

4 Duurzaam grondwater

4.1 Strategie/aanpak

In het Waterschapsbeheerprogramma 2022-2027 is opgenomen: Bij het opstellen en de uitvoering van het huidige grondwaterbeleid van Scheldestromen is uitgangspunt om het waterbeheer duurzaam uit te voeren. Dit houdt in dat er een evenwicht is tussen onttrekking en aanvulling, waarbij verzilting van zoetwatervoorraden wordt voorkomen. De afgelopen periode en de komende jaren ligt de focus op het ontwikkelen van meer kennis en inzicht over de toestand van het grondwatersysteem, zeker gezien de effecten van een veranderend klimaat op het grondwater.

Hiertoe zetten we in de waterbeheerperiode 2022-2027 in ieder geval in op de volgende activiteiten:

- We zetten in op vergunningverlening, toezicht en handhaving.
- We geven invulling aan de monitoring van grondwaterhoeveelheden en de instandhouding daarvan (onder verantwoordelijkheid van en in samenspraak met de Provincie Zeeland).
- Verschillende onderzoeken worden in de periode 2022- 2027 uitgevoerd om kennis en inzicht te vergroten. Dit betreft onder andere het herzien van beleidsregels met betrekking tot de kleine onttrekkingen; op welke wijze debietmeters een bijdrage kunnen leveren aan de instandhouding van de grondwatervoorraad; looptijden van vergunningen en mogelijkheden van grondwatermonitoring en -modellering.
- Aan de hand van onderzoeksresultaten bekijken we, samen met samenwerkingspartners zoals de provincie, hoe eventuele oplossingen of maatregelen meer duurzaam geïmplementeerd kunnen worden en wat daarvoor nodig is (zoals eventuele aanpassingen in beleid).
- Samen met externe partners zetten we nog meer in op voorlichting en communicatie.

4.2 Prestaties

Op het gebied van grondwater zijn er geen prestatie-indicatoren opgesteld.

4.3 Voortgang

Vergunningverlening en handhaving

Net als in de voorgaande jaren zijn in 2025 door het Team Vergunningverlening, Plantoetsing, Toezicht en Handhaving (VTH) meldingen en aanvragen om vergunningen afgehandeld voor het onttrekken van grondwater. De aanvragen variëren van bijvoorbeeld een eendaagse bemaling voor een inspectie van een ondergrondse tank tot aan grote bemalingen voor grote langdurige infrastructuurwerken van bijvoorbeeld TenneT. De aantallen over 2025 worden hierna weergegeven:

- *Vergunningen voor onttrekken grondwater:* 29 vergunningen werden verleend, waarvan 22 voor tijdelijke werkzaamheden;
- *Meldingen voor onttrekken grondwater:* er werden 270 meldingen geaccepteerd:
  - *Kortdurend:* 162: 44 sleufbemalingen, 102 bronbemalingen en 16 op overige kortdurende onttrekkingen
  - *Onbepaalde tijd:* 108 (berekening)
- *Handhaving op onttrekken grondwater:* er werden 29 illegale situaties aangetroffen. Daarnaast is tegen 11 overtredingen een formeel traject gestart.

Door gebruikers wordt nagedacht en gezocht naar alternatieven om in de toekomst beter voorbereid te zijn op drogere tijden. Regelbare drainages, het plaatsen van waterconserveringsstuwen, de aanleg van waterbassins of combinaties daarvan zijn activiteiten die in opmars zijn. Over concrete initiatieven is door onze vergunningverleners veelvuldig met initiatiefnemers gecommuniceerd en plannen zijn getoetst aan de waterschapsregels en -beleid.

Monitoring en Modelling

Op het vlak van monitoring en modellering wordt intensief samengewerkt met de provincie. De verantwoordelijkheid voor het grondwatermeetnet ligt primair bij de provincie. Voor de uitbreiding van het meetnet met zoet-zout grensvlakmetingen wordt samengewerkt met Scheldestromen vanuit het oogpunt van een gedeelde verantwoordelijkheid op het gebied van het in stand houden en inzicht krijgen in de zoetwatervoorcomens. In 2025 zijn op basis van de technische specificaties de leveranciers voor de verschillende onderdelen geselecteerd.

In het kader van het project Freshem-NL is in 2025 de vliegcampagne uitgevoerd en daarmee is de ruwe data verzameld. FRESHEN-NL is een project dat het zoutgehalte van het grondwater in deelgebieden van de kustregio's van Nederland in kaart brengt. Het is een gezamenlijk initiatief van verschillende provincies, waterschappen, drinkwaterbedrijven en kennisinstituten. De gebieden in Zeeland waar data verzameld is betreffen Noord-Beveland en het eronder gelegen deel van Zuid-Beveland. Verder ook het deel van Zeeuws-Vlaanderen oostelijk van de lijn DOW-Sas van Gent.

De kalibratie van het grondwatermodel Zeeland is afgerond en sinds januari 2026 beschikbaar via het [Open Data portaal Zeeland van de Provincie Zeeland](#).

Beleidstrajecten

In 2023 is het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden voor een landelijke vergunnings- of meldingsplicht voor het onttrekken van grondwater. Hierbij is de Unie van Waterschappen betrokken. Dit naar aanleiding van een inbreukprocedure die door de Europese Commissie tegen Nederland is ingesteld wegens het niet goed naleven de KRW. Via de Unie van Waterschappen is onze bijdrage gegeven, waarbij ingestoken wordt op het kunnen continueren van de huidige regionaal toegesneden regels. In onze bijdrage brengen we de specifieke Zeeuwse situatie onder de aandacht.

Naast de ontwikkelingen op vergunningplicht is het ministerie ook met een eerste verkenning gestart over het instellen van grondwateronttrekkingsplafonds. Ook over deze ontwikkeling is met de provincie en het ministerie van gedachten gewisseld.

Om meer inzicht te krijgen in onttrekkingen wordt in aanvulling op bovenstaand onderzoek onderzocht of en hoe een meet- en registratieplicht wettelijk te verankeren. Het waterschap heeft een proefproject met debietmeters op agrarische grondwateronttrekkingen uitgevoerd. Gedurende april tot en met oktober 2025 zijn op vier locaties verschillende meetopstellingen getest. Evaluatie heeft inzicht gegeven in de randvoorwaarden van een robuuste opstelling. Dit wordt benut voor verdere uitrol.

4.4 Duiding en doorkijk

Uit de beschrijving van de voortgang is duidelijk dat zowel de activiteiten voor monitoring als de beleidsvorming in 2026 (en daarna) doorlopen. Enkele concrete activiteiten voor 2026 zijn:

- Plaatsing van de ca. 40 zoutwachters ten behoeve van de zoet/zoutmonitoring
- Analyse van de ruwe Freshemdata (resultaten in 2027 verwacht)
- Opstellen van een Plan van Aanpak en starten met de uitvoering daarvan ten behoeve van uitrol van debietmeters.

De verschillende genoemde landelijke beleidsontwikkelingen zullen door het Rijk worden opgenomen in het Nationaal Waterprogramma (NWP). Niet zeker is of dat in de vorm van keuzes is, of dat benoemd wordt dat het in de periode 2028-2033 verder wordt uitgewerkt. Naast de al genoemde beleidstrajecten wordt het instellen van grondwateronttrekkingsplafonds (door de provincie, daarna in de praktijk in te vullen door het waterschap) onderdeel van het NWP.

Hoe onderstaande schema (zie Tabel 4.1) duidt de samenhang tussen de verschillende metingen, modellerwerk en mogelijk aanpassing in (grondwater)regelgeving. Tevens is een inschatting gemaakt van de (doorloop)tijd. Dit schema is (met aanpassingen) overgenomen uit de bouwstenennotitie Grondwater. Dit is een product uit het gezamenlijke project met de Provincie (zie Hoofdstuk 1) en bevat activiteiten die - vanuit de verantwoordelijkheden die de organisaties hebben - door Provincie, Waterschap of gezamenlijk zullen moeten worden opgepakt.

Voor de activiteiten in 2026 (in Tabel 4.1) geldt dat de optimalisatie van het grondwatermeetnet de verantwoordelijkheid is van de Provincie; voor het zoet/zout-meetnet is het een gezamenlijke verantwoordelijkheid, die op basis van een samenwerkingsovereenkomst wordt uitgevoerd. Voor de activiteiten op de langere termijn zullen de afspraken nog concreet moeten worden gemaakt, waarbij de verantwoordelijkheidsverdeling leidend is.

Tabel 4.1: Samenhang en tijdspad grondwatermetingen en evaluatie regelgeving

Activiteit	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Grondwatermeetnet	<i>optimalisatie & zoet/zout</i>						
Inzichten obv meetgegevens zoet/zout grensvlak			<i>Tussentijdse toets</i>		<i>evaluatie</i>		
Freshem		<i>Data beschikbaar</i>					
Vergelijking 2015-2026 data							
Update begrenzing KRW-grondwaterlichamen		<i>Update</i>					
Grondwatermodel Zeeland							
Nieuwe klimaatscenario's					<i>Periodieke update</i>		
Evaluatie en onderzoek regelgeving			1e evaluatie	onttrekkings	plafond	2e evaluatie	

5 Gezond water

5.1 Strategie/aanpak

Het doel van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is om uiterlijk in 2027 chemisch schone en ecologisch gezonde watersystemen te realiseren en vervolgens te behouden. In 2009 zijn hiervoor de eerste stroomgebiedsbeheerplannen (SGBP1) opgesteld, waarin de concrete maatregelen voor de KRW-waterlichamen zijn opgenomen. Inmiddels is het SGBP3 in uitvoering, dat loopt tot einde 2027. Op dat moment dient formeel aan de doelen van de KRW te zijn voldaan.

Naast Europees en landelijk vastgestelde doelen voor chemische stoffen, zijn er ook regionaal vastgestelde doelen voor de ecologie, die zijn afgestemd op de lokale omstandigheden. Deze regionale doelen zijn destijds afgeleid op basis van de toen beschikbare kennis. In de loop van de tijd is steeds duidelijker geworden dat de KRW-systematiek nog niet goed is afgestemd op de brakke watersystemen, zoals die in ons beheergebied voorkomen. Daarom zijn in 2025 nieuwe regionale doelen vastgesteld via een herziening van het lopende Regionaal Waterprogramma. Daarnaast wordt verder gewerkt aan systeemkennis ter onderbouwing van een beter passende KRW-beoordeling. De bedoeling is dat dit in de komende periode zal leiden tot een verdere optimalisatie van de KRW-doelen en maatregelen.

Met de deadline voor KRW-doelbereik van 2027 in zicht, is in 2024 in de KRW-tussenevaluatie geconcludeerd dat alles op alles gezet moet worden om alsnog tot KRW-doelbereik te komen. Dit houdt in dat niet alleen de vastgestelde KRW-maatregelen uitgevoerd moeten zijn, maar dat ook extra stappen gezet moeten worden met aanvullende maatregelen. Daarom is in 2025 in samenwerking met de andere waterbeheerders in Zeeland een regionaal handelingsperspectief vastgesteld met aanvullende maatregelen, om in 2027 zoveel mogelijk te voldoen aan de vastgestelde doelen. In paragraaf 5.3 wordt dieper ingegaan op de maatregelen die begin van SGBP3 zijn vastgesteld, en vervolgens op de aanvullende maatregelen die in 2025 zijn vastgesteld.

5.2 Prestaties

Tabel 5.1: Prestatie-indicatoren uitvoering KRW-maatregelen (tussen haakjes is gerealiseerd; "recht" is de (oorspronkelijke) doelstelling per jaar, hierbij is voor nvo's dus geen rekening gehouden met evt. afwijkingen in realisatie in eerdere jaren.)

Prestatie-indicator	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Watersystemen zijn bereikbaar voor vis (% t.o.v. de oppervlakte van het totale beheergebied)	45% (53%)	47% (53%)	49% (53%)	51% (54%)	54% (55%)	57%	60%
Aantal km natuurvriendelijke oever aangelegd in het betreffende jaar	3 (1.25)	3 (2.9)	3 (9.5)	8.2 (1.0)	8.2 (4.05)	8.2	7.6

Tabel 5.2: Prestaties gezond water

Prestatie-indicator	2022	2023	2024	2025	2026	Doel 2027
KRW-waterlichamen voldoen aan de normen voor de chemische waterkwaliteit (%)	0%	0%	0%	n.t.b.*		100%
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor macrofauna (%)	33%	46%	51%	38%: 15 waterlichamen goed (24 matig, 0 ontoereikend, 0 slecht)		100%
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor macrofyten (%)	10%	21%	23%	10%: 4 waterlichamen goed (15 matig, 9 ontoereikend, 11 slecht)		100%
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor fytoplankton (%)	46%	41%	36%	46%: 18 waterlichamen goed (20 matig, 1 ontoereikend, 0 slecht)		100%
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor vis (%)	56%	59%	54%	59%: 23 waterlichamen goed (14 matig, 2 ontoereikend, 0 slecht)		100%

*Op moment van schrijven zijn nog niet alle analysesresultaten gerapporteerd, waardoor toetsing en beoordeling nog niet mogelijk is.

De KRW-toetsing werkt volgens het 'one out all out-principe'. Hierbij geldt dat als één kwaliteits-element/parameter niet voldoet, het waterlichaam in het eindoordeel niet voldoet aan de eisen voor een goede toestand.

Biologie

In 2025 is voor dertien KRW-waterlichamen de fytoplankton-, macrofyten-/waterplanten- en macrofaunagemeenschap in kaart gebracht en beoordeeld. Voor de visgemeenschap is dit gedaan voor drie KRW-waterlichamen.

Voor de biologische kwaliteitselementen is de afgelopen jaren geen duidelijke trend zichtbaar. Zoals in paragraaf 5.1 al is aangegeven, is in de loop der jaren steeds meer gebleken dat de KRW-systematiek voor brakke wateren nog niet voldoende is ontwikkeld. In 2025 zijn de doelen voor de biologie beter afgestemd op de brakke watersystemen in ons beheergebied. Daarnaast is in 2025 met de Kennisimpuls brakke wateren een aanzet gegeven voor verdere aanpassing van de beoordelingssystematiek. Dit betreft het aanpassen of op elkaar afstemmen van de maatlatten, het meenemen van alle maatregelen in de tool van de KRW-verkenner en het meenemen in de beoordeling van de soorten die kenmerkend zijn voor brakke condities. Dit zal in de komende KRW-planperiode (SGBP4) verder worden uitgewerkt.

Naast bovengenoemde knelpunten geldt specifiek voor waterplanten (macrofyten) dat de sterk wisselende condities in de brakke waterlichamen en de (natuurlijke) aanwezigheid van ammoniak en sulfide in de waterbodem de ontwikkeling van waterplanten sterk kunnen beïnvloeden. Ook dit zal in de komende KRW-planperiode verder worden onderzocht.

Specifiek voor vis geldt dat behalve de niet goed functionerende maatlatten vooral de geringe connectiviteit en het ontbreken van voldoende geschikt leefgebied knelpunten vormen. De twee waterlichamen waarvoor de visgemeenschap als ontoereikend wordt beoordeeld betreffen uitsluitend sterk brakke, geïsoleerde watersystemen zonder verbinding met zoet water en de zoute deltawateren. Er worden maatregelen genomen om deze knelpunten op te lossen, zoals de realisatie van vismigratievoorzieningen en onderzoek naar habitatgeschiktheid. Tot slot komen soorten als bot en paling vaak wel voor, maar worden deze slecht gevangen met de voorgeschreven bemonsteringsvistuigen.

Nutriënten

In brakke wateren is stikstof i.p.v. fosfor sturend voor de ecologische ontwikkeling. Stikstof komt in het watersysteem via onder andere uit- en afspoeling van landbouwpercelen, kwelwater en RWZI's. In de regionale doelen voor stikstof is per waterlichaam rekening gehouden met de achtergrondbelasting uit kwel en nalevering uit de bodem. De gemeten variaties in de stikstofconcentraties worden deels verklaard door omgevingsfactoren zoals weersomstandigheden.

Zoals in paragraaf 5.3 en hoofdstuk 6 is vermeld, worden op verschillende RWZI's maatregelen genomen om de stikstofconcentraties in het effluent zoveel mogelijk te minimaliseren. Voor emissiereductie uit de landbouw lopen naast het rijksbeleid diverse regionale initiatieven zoals het DAW-project BodemUP, bedoeld als stimulerende maatregel voor bewustwording.

Chemie

De kwaliteit van het oppervlaktewater wordt negatief beïnvloed door lozingen vanuit een grote verscheidenheid aan bronnen, zoals puntlozingen van bedrijven, diffuse lozingen via afstromend hemelwater, toepassing van gewasbeschermingsmiddelen en atmosferische depositie.

In 2025 zijn regionale achtergrondconcentraties afgeleid voor diverse stoffen die in ons beheergebied van nature in verhoogde concentraties voorkomen. Dit heeft gezorgd voor een afname van de overschrijdingen van deze stoffen. Ook wordt gewerkt aan analyses met lagere rapportagegrenzen om het aantal niet-toetsbare stoffen terug te dringen. In dit kader is in 2025 ook biotamonitoring uitgevoerd voor diverse stoffen met lage normen.

5.3 Voortgang

Vispassages

In 2023 zijn de definitieve locaties voor de aanleg van zes vispassages vastgesteld. In 2024 zijn de vispassages De Poel en Lovenpolder gerealiseerd. In 2025 is vispassage Dreefken opgeleverd. Naast deze vastgestelde vispassages wordt binnen het Interreg-project Klimaat Robuust Watermanagement aanvullend een extra vispassage aangelegd bij gemaal Langeweg.

De realisatie van de resterende vispassages, met als doelstelling afronding vóór eind 2027, is opgenomen in de programmering zoals weergegeven in tabel 5.3.

Tabel 5.3: Voortgang vispassages

Locatie	Planning	Status
Vispassage gemaal De Poel	Q2 - 2024	Opgeleverd
Vispassage gemaal Lovenpolder	Q4 - 2024	Opgeleverd
Vispassage stuw Dreefken	Q3 - 2025	Opgeleverd
Vispassage gemaal Borssele	Q3 - 2027	In voorbereiding
Vispassage Nieuwesluis	Q1 - 2027	In voorbereiding
Vispassage gemaal De Luyster	Q3 - 2027	In voorbereiding
Vispassage gemaal Langeweg	Q2 - 2026	In voorbereiding

Natuurvriendelijke oevers

Per 31 december 2025 is 18,7 km van de in totaal geplande 38,2 km aan natuurvriendelijke oevers (NVO's) gerealiseerd. Hiervan is 4,05 km aangelegd in 2025. Daarnaast is voor 15,1 km gestart met de voorbereiding dan wel uitvoering.

Rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's)

Voor vier RWZI's zijn KRW-maatregelen vastgesteld, om de emissie van stikstof in het effluent te verminderen. Voor de RWZI's Oostburg en Breskens betreffen het onderzoeksmaatregelen naar de effectiviteit van de reeds eerder uitgevoerde renovaties. Voor de RWZI's Kloosterzande en Camperlandpolders betreffen het fysieke verbetermaatregelen.

- RWZI Oostburg is in 2018 gerenoveerd. Uit de evaluatie blijkt dat de capaciteit van de zuivering op het gebied van stikstofverwijdering is verbeterd. De KRW-onderzoeksmaatregel is hiermee afgerond. In 2025 is aanvullend nog een extra maatregel uitgevoerd voor verdere optimalisatie. De effecten hiervan zullen de komende periode duidelijk worden.
- RWZI Breskens is in 2018/2019 verbouwd. Uit de evaluatie blijkt dat de RWZI niet beter is gaan presteren op het gebied van stikstofverwijdering. De zuivering voldoet echter ruimschoots aan de effluenteis voor stikstof zoals benoemd in de vergunning. Destijds waren aanvullende eisen vanuit de KRW nog niet in beeld. Daarom is in 2025 een onderzoek gestart welke extra maatregel voor optimalisatie doelmatig is en de beste oplossing biedt; dit wordt in de komende periode verder uitgewerkt. De formele KRW-onderzoeksmaatregel is echter afgerond.
- RWZI's Kloosterzande en Camperlandpolder worden verbeterd qua processturing, waardoor de stikstofverwijdering naar verwachting beter zal verlopen. Deze KRW-maatregelen zijn gepland in 2026 en zullen dus voor het einde van deze KRW-planperiode uitgevoerd zijn.

Deltaplan agrarisch Waterbeheer (DAW)

Het DAW is een van de vastgestelde KRW-maatregelen. De agrarische sector is de trekker hiervan. In mei 2025 heeft het Ministerie van I&W positief beslist op de subsidieaanvraag van Scheldestromen voor het DAW. De twee aangevraagde projecten ('BodemUP Zeeland' en 'Schoon Water Zeeland 2.0') zijn gestart en lopen tot einde 2027. Provincie Zeeland en waterschap Scheldestromen zorgen voor de benodigde regionale cofinanciering; hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst opgesteld. De twee initiatieven zijn gericht op bewustwording van het belang van gezond oppervlakte- en grondwater m.b.t. nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen.

Aanvullende maatregelen

Zoals in paragraaf 5.1 is aangegeven, is in de KRW-tussenevaluatie geconcludeerd dat alles op alles gezet moet worden om met aanvullende maatregelen alsnog tot KRW-doelbereik te komen. Het regionale handelingsperspectief met aanvullende maatregelen dat in 2025 in samenwerking met de andere waterbeheerders in Zeeland is vastgesteld, richt zich op de volgende onderwerpen:

- Verdere kennisontwikkeling en toepassing van de KRW-systematiek voor brakke wateren;
- Nauwkeurigere monitoringstechnieken zoals biotamonitoring en het meten met lagere detectiegrenzen om het aantal niet toetsbare stoffen te minimaliseren;
- Doorvoeren van regionale achtergrondconcentraties voor metalen en ammonium, zodat bij de KRW-beoordeling beter rekening wordt gehouden met de natuurlijke achtergrondbelasting;
- Inbreng van regionale gebiedskennis en data in het kader van het 8e Nitraat Actieprogramma;
- Starten met het in beeld brengen van de indirecte lozingen i.s.m. de gemeenten;
- Kennisopbouw van de belasting van het oppervlaktewater door het effluent van de RWZI's, om op basis hiervan de planvorming voor eventuele verdergaande zuiveringsstappen in gang te zetten;
- Stimuleringsprojecten voor emissiebeperking van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen uit de landbouw, zoals het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) en Schone Zeeuwse Sloot;
- Onderzoek voor optimalisatie van de reeds gerealiseerde vismigratievoorzieningen en de aanleg van een extra vispassage bij gemaal Langeweg;
- Verbeterd beheer en onderhoud van (natuurvriendelijke) oevers;
- Extra aandacht voor de VTH-taken, zoals gebiedsgericht toezichthouden, intensivering van de samenwerking met gebiedspartners en starten van het traject om vergunningen KRW-proof te maken;
- Toekomstbestendige inrichting van het databeheer en verbeterd inzicht in monitoringsdata;
- Ontwikkelen van handelingsperspectief ten aanzien van exoten zoals rivierkreeften;
- In beeld brengen van de eventuele belasting uit Vlaanderen, door middel van monitoring van de grenspunten en 'joint fact finding' met de Vlaamse Milieumaatschappij.

De bovenvermelde maatregelen uit het handelingsperspectief zijn in 2025 merendeels al in gang gezet.

Het handelingsperspectief betreft niet alleen maatregelen van Scheldestromen zelf, maar ook maatregelen van medeoverheden en stakeholders. Daarom is de samenwerking op dit vlak geïntensiveerd. Ook het Rijk heeft een belangrijke rol, vanwege het beleid voor nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen en het toelatingsbeleid voor stoffen.

5.4 Duiding en doorkijk

Het uitvoeren van de vastgestelde KRW-maatregelen heeft de resterende KRW-planperiode t/m 2027 hoge prioriteit.

Met betrekking tot de natuurvriendelijke oevers vormt de wijziging van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) een verdragende factor. Het GLB richt zich nu sterker op brede thema's zoals klimaat, bodemkwaliteit en waterbeheer. Kleinschalige landschapselementen zoals natuurvriendelijke oevers komen hierdoor niet meer in aanmerking voor vergoeding binnen de ecoregeling van het GLB. Dit beperkt de bereidheid van agrariërs om medewerking te verlenen aan de aanleg van NVO's. Hoewel deze effecten zich reeds in het voorgaande jaar manifesteerden, werken zij onverminderd door in de huidige uitvoering. Naast de bovenvermelde reeds verworven percelen is daarom een aanzienlijk aantal aanvullende locaties in beeld gebracht. Hierbij wordt in samenwerking met de provincie Zeeland onderzocht of er ook locaties op provinciale percelen in aanmerking komen. Om niet volledig afhankelijk te zijn van grondaankoop en de medewerking van agrariërs, wordt bovendien gezocht naar slimme alternatieven en maatwerk. Dit biedt voldoende perspectief om de resterende opgave voor 2027 tijdig in te vullen.

Met betrekking tot de vispassages is de planning is voor drie passages gewijzigd, als gevolg van onderzoeken die meer tijd hebben gevegd dan vooraf voorzien. In aansluiting hierop is de uitvoering van de vispassages Borssele en De Luyster vanwege de locatie binnen een waterkering nu gepland na het stormseizoen, waarmee zowel de uitvoerbaarheid als de beheersbaarheid van de projecten wordt vergroot. Vispassage Nieuwesluis is gepland begin 2027. Vispassage Langeweg is daarentegen juist naar voren gehaald (2026 i.p.v. 2027).

Dit betekent dat de realisatie van enkele vispassages is verschoven. Echter, omdat hiervoor extra aandacht is en de realisatie goed is opgenomen in de programmering, worden geen problemen voorzien en zullen alle passages tijdig zijn afgerond voor einde 2027.

De uitvoering van de aanvullende KRW-maatregelen, die in 2025 is gestart, zal worden voortgezet in 2026. Een aantal van deze maatregelen zal niet stoppen of al volledig zijn uitgevoerd einde 2027; deze maatregelen zullen daarom doorwerken in de volgende KRW-planperiode.

Verder wordt door Scheldestromen samen met de Provincie gewerkt aan een goede onderbouwing van de KRW-verantwoording op basis van de landelijk opgestelde motivaties. Dit gebeurt voor de stoffen en kwaliteitselementen waarvoor doelbereik in 2027 niet mogelijk is.

Tot slot is in 2025 gestart met het proces om gezamenlijk met de andere regionale waterbeheerders te komen tot het KRW-maatregelenprogramma voor de volgende KRW-planperiode 2028-2033. In 2026 en 2027 wordt dit traject voortgezet. De maatregelen worden vastgelegd in de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen, het SGBP4.

6 Afvalwaterketen

Met het transporteren en zuiveren van afvalwater draagt Scheldestromen bij aan een veilige en gezonde leefomgeving. Zo wordt voldaan aan de zorgplicht voor het zuiveren van stedelijk afvalwater. Scheldestromen werkt hiervoor nauw samen met gemeenten die verantwoordelijk zijn voor het inzamelen van huishoudelijk afvalwater en stedelijk waterbeheer.

6.1 Strategie/aanpak

Voor het programma Afvalwaterketen ligt de primaire focus op het onderhoud en de instandhouding van de infrastructuur, bestaande uit persleidingen, rioolgemalen en rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's). Het uiteindelijke doel is dat de emissies vanaf de RWZI's de ontwikkeling van een goede waterkwaliteit niet in de weg staan en dat gezuiverd afvalwater geen risico oplevert voor de omgevingskwaliteit.

Om veilig transport en verwerking van afvalwater te borgen is een goede infrastructuur van groot belang. Met een goed onderhouden waterketen kan worden voldaan aan de doelstellingen voor het overnemen van afvalwater van de gemeenten, en kan emissie vanuit de waterketen beperkt worden doordat nooduitlaten zoveel mogelijk worden voorkomen en door te voldoen aan de lozingseisen.

De ambitie is het hebben van een robuuste, toekomstbestendige afvalwaterketen met een kwalitatief goed functionerende infrastructuur. Hierbij wordt concreet ingezet op het in standhouden van voldoende afvoer- en zuiveringscapaciteit. We zetten in op de implementatie van assetmanagement voor het risico gestuurd onderhouden van rioolgemalen, persleidingen en RWZI's. Afvalwaterbeheer en het verduurzamen van de afvalwaterketen benaderen we hierbij steeds vanuit integraal beheer van de kerntaken.

6.2 Prestaties

Door de gemeenten wordt stedelijk afvalwater in gemeentelijke rioleringen ingezameld en afgevoerd naar een overnamepunt. Vanaf de overnamepunten transporteert het waterschap het afvalwater met rioolgemalen via persleidingen naar één van de RWZI's. Met de gemeenten zijn afspraken gemaakt over hoeveel afvalwater het systeem kan transporteren en zuiveren. Deze afspraken zijn vastgelegd in een afnameverplichting.

De capaciteit van onze rioolgemalen wordt jaarlijks beoordeeld. Door het realiseren van nieuw- of verbouwprojecten wordt de capaciteit jaarlijks op orde gebracht. Onze rioolgemalen voldeden voor 99,0% aan de afgesproken capaciteitsafspraken, zie tabel 6.1. Daarmee is de doelstelling gehaald.

Bij het niet technisch functioneren van een rioolgemaal kan een nooduitlaat plaatsvinden. Een nooduitlaat kan negatieve effecten hebben op het oppervlaktewater. De frequentie van elke individuele nooduitlaat wordt geregistreerd. Het in werking treden van een nooduitlaat kan een start zijn van een storingsanalyse. De storingsanalyse wordt uitgevoerd om de oorzaak in beeld te brengen als deze niet duidelijk is. Een storingsanalyse kan aanleiding zijn om modificaties uit te voeren om een dergelijk voorval in de toekomst te voorkomen.

Er zijn in 2025 in totaal zes nooduitlaten inwerking getreden, zie tabel 6.1. Het effect op oppervlaktewater door deze nooduitlaten is beperkt door adequaat op treden na een dergelijk event.

Tabel 6.1: Prestaties afnameverplichting rioolgemalen (tussen haakjes is gerealiseerd, "recht" de doelstelling voor de komende jaren).

Prestatie-indicator	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Doel 2027
Rioolgemalen voldoen aan de afnameverplichting	98% (97,9%)	98% (97,7%)	98% (98,3%)	98% (98,9%)	98% (99,0%)	98%	98%
Lozingen per jaar via overstorten door falen systeem (noodoverlaat)	0 (14)	0 (10)	0 (15)	0 (4)	0 (6)	Doel 0	Doel 0

De nalevingsverplichting heeft betrekking op de lozingsvergunningen van alle RWZI's. Een toetsing vindt plaats op de normen van de vergunningen voor de parameters chemisch zuurstof en biologisch zuurstofverbruik, stikstof, fosfaat en onopgeloste bestanddelen. Elke overschrijding van één van deze parameters van de lozingsvergunningen wordt meegenomen in de berekening van deze prestatie-indicator, zie tabel 6.2. De toetsing aan de norm vindt plaats op basis van een voortschrijdend gemiddelde over 365 dagen. Dit betekent dat op enig moment in het jaar een overschrijding van de norm kan plaatsvinden als een individuele meting boven de norm komt. Deze wordt dan geregistreerd als één overschrijding. Zakt bij de volgende meting het gemiddelde niet onder de norm, ook al is de individuele meting wel onder de norm, is er sprake van de tweede overschrijding, enz. Dit betekent dat elke individuele meting onder de norm maar een klein effect heeft op het voortschrijdend gemiddelde.

Op een vijftal RWZI's, te weten Walcheren, Willem Annapolder, Terneuzen, Breskens en Oostburg is in 2025 het voortschrijdend gemiddelde meerdere keren boven de norm voor stikstof en fosfaat uitgekomen. Het totale nalevingspercentage over 2025 is 83,2%. Het nalevingspercentage is een berekende waarde van het aantal overschrijdingen van het voortschrijdend gemiddelde voor zowel stikstof als fosfaat.

Overschrijdingen van de norm voor stikstof en fosfaat komen af en toe voor op de RWZI's. Er zijn een aantal algemene oorzaken te noemen die deze overschrijdingen veroorzaken, te weten hoge aanvoer van afvalwater onder regenweerstandigheden, lage temperatuur, procesverstoringen, toxische lozingen en falen van chemicaliëndosering. In 2025 hebben meerdere voorvallen plaatsgevonden die geresulteerd hebben in het overschrijden van de norm. Vanwege het voortschrijdend gemiddelde over 365 dagen duurt het enige tijd voordat weer wordt voldaan aan de norm.

Tabel 6.2: Prestaties lozingseisen (tussen haakjes is gerealiseerd, "recht" de doelstelling voor de komende jaren).

Prestatie-indicator	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Doel 2027
RWZI's voldoen aan lozingseisen (%)	100% (97,6%)	100% (99,1%)	100% (98,7%)	100% (95,3%)	100% (83,2%)	100%	100%

6.3 Voortgang

2024 stond in het teken van de koersbepaling voor de komende jaren. In 2025 zijn we gestart met de aanpak van de knelpunten om meer grip te krijgen op de balans tussen prestaties, risico's en kosten (voor onderhoud, beheer en projecten). Thema's als Grip op Data, Informatievoorziening, Informatieveiligheid, weerbaarheid en assetmanagement worden hiervoor de komende jaren uitgewerkt en verbeterd. Daarnaast worden de implicaties van de toekomstige ontwikkelingen zoals de Europese richtlijn Stedelijk Afvalwater, de visie op de Waterketen 2050 en hergebruik van effluent uitgewerkt. Ook wordt hierbij invulling gegeven aan landelijke thema's, zoals duurzaamheid, circulariteit, energietransitie, zoetwaterproblematiek. Dit alles wordt vertaald naar een lange termijn assetplanning (LTAP) waarin instandhouding en nieuwe ontwikkelingen worden geprogrammeerd.

Maatregelen

De kennis die volgt uit de in 2024 uitgevoerde onderzoeken, gericht op de verwijdering van medicijnresten uit effluent, is input geweest om in 2025 een start te maken voor een LTAP tot 2050.

Het in 2023 uitgevoerde onderzoek naar de emissie van PFAS uit de RWZI's is in 2024 gerapporteerd. In 2025 is vervolgens een brononderzoek gestart, waarbij naast PFAS ook andere (KRW-probleem) stoffen worden meegenomen. Hierbij worden per kern/rioleringsgebied potentiële lozers op basis van bedrijfstakinformatie in beeld gebracht.

Een van de maatregelen als onderdeel van de KRW op de RWZI's is onderzoek naar de stikstofverwijdering op de RWZI Oostburg. Het onderzoek heeft aangetoond dat de RWZI voldoet aan de ge-

stelde emissie van 6 mg/l stikstof, maar dat het proces onstabiel is. In 2025 zijn maatregelen genomen om de stikstofverwijdering te optimaliseren. In 2026 vindt een evaluatie van deze maatregel plaats.

De provincie heeft het initiatief genomen tot het uitvoeren van een pilot voor hergebruik van effluent in de landbouw. Scheldestromen denkt mee in dit project. In het kader van de Europese verordening hergebruik stedelijk afvalwater worden in deze pilot de aspecten die hierop betrekking hebben, nader in beeld gebracht. Dit betreft namelijk een complex geheel van technische, juridische, financiële aspecten en governance. De rol van het waterschap beperkt zich tot een faciliterende functie, waarbij al deze aspecten moeten passen in het wettelijk kader. Het waterschap heeft onderzocht met welke regels rekening gehouden dient te worden. Hergebruik van effluent in de landbouw is aan strenge regels gebonden en vele partijen zijn hierbij betrokken. Het project gaat bij een haalbare businesscase zijn beslag krijgen in de komende jaren. De coöperatie zoetwater Westerschouwen heeft in 2025 een subsidie aangevraagd voor de realisatie van een technische installatie voor vergaande zuivering en voor een distributienetwerk om hergebruik in de landbouw voor betrokken agrariërs mogelijk te maken.

6.4 Duiding en doorkijk

Zoals in paragraaf 6.3 aangegeven, is in 2025 op een vijftal RWZI's het voortschrijdend gemiddelde boven de norm voor stikstof en fosfaat uitgekomen. In 2026 richten we ons op herstelmaatregelen op de RWZI's Terneuzen en Willem-Annapolder, om weer te voldoen aan de lozingsnormen. Voor de overige drie RWZI's zijn geen aanvullende maatregelen voorzien, omdat de overschrijdingen op deze RWZI's zijn veroorzaakt door extreme aanvoer van afvalwater tijdens en na een regenbui en het technische falen van bepaalde installatie-onderdelen. Belangrijk hierbij is dat deze regenbuien vooraf zijn gegaan door een lange periode van droogte. Hierdoor blijft in het rioolstelsel veel bezinkbaar materiaal achter. Bij een dergelijke regenbui wordt al dit materiaal in één keer naar de RWZI afgevoerd, wat leidt tot een sterke overbelaste situatie. De RWZI moet dan tot tweemaal de ontwerpbelasting verwerken. De falende onderdelen zijn gerepareerd.

In 2026 worden de maatregelen voor stikstofverwijdering, zoals die in 2025 op de RWZI Oostburg zijn uitgevoerd, doorvertaald naar de RWZI's Camperlandpolder en Kloosterzande, ter uitvoering van de vastgestelde KRW-maatregelen op deze RWZI's (zie ook paragraaf 5.2).

Voor de langere termijn staat de afvalwaterketen voor grote uitdagingen. Het gaat dan bijvoorbeeld om strengere lozingeisen ten behoeve van de KRW-doelen (zie Hoofdstuk 5) en de nieuwe Richtlijn Stedelijk Afvalwater die in 2024 is vastgesteld. Hieraan kan deels invulling gegeven worden door betere aansturing in de keten (bronaanpak en anders sturen in de zuiveringsprocessen op de RWZI's). Maar het is ook mogelijk dat aanvullende maatregelen nodig zullen zijn zoals een extra zuiveringsstap voor het verwijderen van organische microverontreinigingen, waaronder medicijnresten.

Een andere ontwikkeling die de waterketen raakt is de energietransitie. De doelstelling om energieneutraal/klimaatneutraal te worden, samen met wetgeving rond energiebesparing en de problematiek rond de netcongestie vraagt veel aandacht in de komende jaren. Dit om te borgen dat de bedrijfsvoering niet in gevaar komt en nieuwe projecten tijdig worden uitgevoerd.

Overige relevante ontwikkelingen liggen op het vlak van dataveiligheid, digitalisering, weerbaarheid van de installaties onder extreme omstandigheden, de opkomst van nieuwe zorgwekkende stoffen (zoals PFAS), de Omgevingswet en de samenwerking met de omgeving en gemeenten. Komende jaren zullen de ontwikkelingen concreter worden door bijvoorbeeld de invoering van nieuwe wet- en regelgeving.

Voor een aantal ontwikkelingen moet Scheldestromen een eigen richting kiezen. Alle genoemde ontwikkelingen worden in het kader van de waterschapsbrede aanpak assetmanagement in 2026 vertaald naar LTAP's voor transportleidingen, rioolgemalen, zuiveringen en instandhouding.

7 Water in de stad

Binnen de afvalwaterketen is een goede afstemming met de gemeenten van groot belang. Dit gebeurt door kennisdeling en gezamenlijke beleids- en planvormingstrajecten binnen de Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland (SAZ+) te realiseren. De SAZ+ is een samenwerkingsverband van de dertien Zeeuwse gemeenten, Evides Drinkwater en Scheldestromen, met de focus op de totale (afval)waterketen.

7.1 Strategie/aanpak vanuit SAZ+

In eerste instantie lag de focus van de SAZ+ op het standaardiseren van gelijksoortige producten, zoals gemeentelijke rioleringsplannen (GRP) en op het vergroten van de afstemming en samenwerking in de (afval)waterketen, zodat de waterketen wordt beschouwd als een geheel. Door de vele uitdagingen zoals KRW, klimaatadaptatie, zoetwatervraag, beheer van grondwater en stedelijk water, duurzaamheid, circulariteit en Omgevingsvisie is de strategie en aanpak vanuit de SAZ+ veel breder geworden. Dit vraagt in het stedelijke gebied om een veel bredere afstemming van het waterbeheer, dat ook een directe relatie heeft met de ruimtelijke indeling van het stedelijk gebied.

7.2 Duiding en doorkijk

Deze veranderde strategie en aanpak vraagt ook vanuit Scheldestromen een meer integrale taakopvatting waarbij expertise vanuit verschillende afdelingen binnen Scheldestromen nodig is. Waar in het verleden enkel de specialisten op het gebied van afvalwater en riolering vanuit Scheldestromen werden ingezet, krijgen hydrologen, ecologen, grondwater-, kwaliteits- en kwantiteitsexperts een steeds nadrukkelijker rol.

Om de uitdagingen van de toekomst gezamenlijk te organiseren, worden naast de SAZ+ ook andere werkgroepen gevormd. Een daarvan is de Werkgroep Emissies en Waterkwaliteit, waarin de Provincie Zeeland, Rijkswaterstaat, Scheldestromen, de Zeeuwse gemeenten en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD Zeeland) zijn vertegenwoordigd. Een onderwerp waar op dit moment in deze werkgroep op wordt ingezet, is de gezamenlijke aanpak van indirecte lozingen. Met deze organisatievormen wordt de basis gelegd voor een duurzame samenwerking tussen de partijen en wordt toegewerkt naar een lerende en adaptieve aanpak voor de lange termijn.

8 Regionale waterkeringen

Voor de primaire waterkeringen wordt de voortgang jaarlijks landelijk gerapporteerd aan de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) via de waterveiligheidsrapportage in het kader van de zorgplicht Primaire Waterkeringen. De focus zal in dit hoofdstuk daarom liggen op de regionale waterkeringen.

8.1 Strategie/aanpak

Scheldestromen beheert circa 565 km regionale waterkeringen, inclusief kunstwerken (o.a. duikers). Hiervan is 153,2 km natte regionale kering en 411,5 km droge regionale kering. In het Bestuursakkoord 2023-2027 “Zeeland rekent op ons”, dat is vastgesteld door de Algemene Vergadering op 23 november 2023, is onder meer opgenomen dat Scheldestromen vorm gaat geven aan een waterveiligheidsfilosofie voor de periode 2050-2100 waarin het concept van meerlaagsveiligheid een belangrijk onderdeel vormt. De regionale waterkeringen vormen een onderdeel van dit concept. In 2024 is gestart met het opstellen van de waterveiligheidsfilosofie, in 2025 is de tekst afgerond. Deze geeft op een abstract niveau richting aan de toekomstige organisatie van waterveiligheid. In nieuwe beleidsdocumenten, zoals het vergunningenkader Waterkeringen, wordt de filosofie toegepast en in de komende jaren steeds concreter gemaakt.

De waterveiligheidsfilosofie wordt dan ook gezien als een beginpunt om na te denken over een toekomstbestendige waterveiligheid.

8.2 Prestaties

Voor de regionale waterkeringen is door Scheldestromen geen specifieke prestatie-indicator opgesteld. Wel wordt in de provinciale omgevingsverordening artikel 3.1 lid 7 gesteld dat “aan omgevingswaarden, bedoeld in het tweede lid, wordt voldaan op 1 januari 2035”.

8.3 Voortgang

Voor de regionale waterkeringen heeft de herziening van de ligging van het stelsel en de normstelling plaatsgevonden door de provincie (bevoegd gezag). De normering van de natte regionale waterkeringen is reeds in 2018 afgerond, daarna is ook gestart met de herziening van de normering en ligging van het stelsel van de droge regionale waterkeringen om zodoende bestuurlijke besluitvorming daarover af te ronden. Betreffende besluitvorming is gekoppeld aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024. In 2023, 2024 en 2025 is gewerkt aan de aanpassing van de legger Waterkeringen, in 2026 wordt dit afgerond. Door de zorgvuldigheid waarmee dit proces doorlopen wordt, is de benodigde tijd langer dan eerder voorzien.

Met de provincie Zeeland is afgesproken dat de toetsing van de regionale waterkeringen start na de vaststelling van de provinciale verordening (inclusief stelsel regionale waterkeringen), die in werking is getreden met ingang van 1 januari 2024 (inwerkingtreding Omgevingswet).

In 2024 is ingezet op het werven van extra capaciteit voor toetsing van de regionale waterkeringen. Het is in Q2 2025 gelukt om een geschikte kandidaat te vinden. Hiermee is ook de toetsing in gang gezet. Er is een toetsmethode bepaald, het plan van aanpak is in 2025 vastgesteld en de toetsing van de eerste natte keringen zit in de voorbereidende fase. Met de provincie is afgesproken om regelmatig de voortgang van de toetsing te bespreken. Omdat het opstarten van de toetsing niet eerder dan in 2025 is gelukt, is de beoordeling van 30-60%, zoals opgenomen in het Waterschapbeheerprogramma, van de regionale keringen niet behaald. Echter, er is gestart met het opstellen van het verhaal van de kering van de natte regionale keringen (beginnend bij het Kanaal door Walcheren). In het verhaal van de kering wordt alle (achtergrond)informatie over de betreffende kering opgeschreven die nodig is om de toetsing goed uit te kunnen voeren. In 2026 worden verdere stappen gezet in de toetsing.

Er bevinden zich 320 waterkerende kunstwerken in de regionale keringen, 78 daarvan zitten in natte regionale keringen. De kunstwerken worden jaarlijks geïnspecteerd, onderhouden en waar nodig gerepareerd. De meeste kunstwerken zijn duikers met een keermiddel (249 stuks). Ieder

keermiddel wordt jaarlijks geïnspecteerd door de kantonniërs van het waterschap. De keermiddelen op duikers en sluizen worden ook jaarlijks proef-gesloten. De coupures hebben diverse intervallen met betrekking tot proefsluitingen, waarvan het langste interval 4 jaar is. Voor de keringen zelf is een nieuw inspectieplan in 2025 opgezet, welke in 2026 van start gaat. Zo houden we goed zicht op de staat van onze regionale keringen.

In samenwerking met de provincie zijn nieuwe overstromingsscenario's doorgerekend in het kader van de Richtlijn Overstromingsrisico's (Europese regelgeving ROR). Bij het maken van de scenario's is ervan uitgegaan dat de regionale waterkeringen niet bezwijken, oftewel standzeker zijn, dit is afgestemd met de Provincie Zeeland. In 2025 zijn de resultaten geüpload in de Landelijke Databank Overstromingsinformatie (LDO) en zijn daardoor breed beschikbaar. In 2026 wordt er door de Provincie Zeeland gewerkt aan nieuwe scenario's met bressen in natte regionale keringen.

8.4 Duiding en doorkijk

Zoals reeds hiervoor is aangegeven zal naar verwachting het concept van meerlaagsveiligheid een nadrukkelijker rol gaan spelen in de toekomst in de waterveiligheidsbenadering. De komende jaren staan in het teken van het toetsen van de regionale keringen en het hebben van continu inzicht in de staat van de regionale keringen. De toetsing van de natte regionale keringen vindt plaats in 2026 en 2027, naar verwachting zullen in december 2027 de resultaten hiervan worden vastgesteld door het Dagelijkse Bestuur en formeel aan de Provincie Zeeland worden gecommuniceerd. De toetsing van de droge regionale keringen vindt plaats in 2028 en 2029. Na afronding van de toetsing zal inzichtelijk worden waar eventuele veiligheidstekorten zijn. Deze veiligheidstekorten zullen nog verder verfijnd worden en mogelijk leiden tot een concrete opgave. Als deze opgave duidelijk is, volgt er een versterkingsplan, zodat er voor 2035 kan worden voldaan aan de normen in de provinciale verordening.

Door de Unie van Waterschappen is begin 2023 een Handreiking Zorgplicht Regionale Keringen vastgesteld met het oog op het uniformeren van de zorgplicht voor de primaire en de regionale waterkeringen. Deze handreiking vormt de basis om, in nader overleg met de provincie Zeeland, in 2026 te starten met een plan van aanpak voor de zorgplicht voor regionale keringen. Tevens zal hierbij de samenwerking binnen de Zuidwestelijke Delta worden gezocht met waterschap Hollandse Delta, waterschap Brabantse Delta en Rijkswaterstaat Zee en Delta.

9 Samenvatting en conclusies

Voorkomen wateroverlast

In 2025 is de opgave Waterbeheer 21^e eeuw (WB21-opgave) gelijk gebleven. Van de oorspronkelijke totale opgave van 1.788 ha is nu 32,5% op orde gebracht. Wel is verder gewerkt aan de voorbereidingen voor aanpassingen aan of nieuwbouw van gemalen. Met deze maatregelen is de grootste winst te behalen. De realisatie loopt door tot 2029. Daarnaast moeten voor een deel van het gebied de maatregelen nog worden uitgewerkt. In 2025 is gestart om de maatregelen voor het gebied Duiveland te bepalen.

Passende peilen

In 2025 had 85% van het beheersgebied een actueel peilbesluit. Met het PWO-proces (Planvorming Wateropgave) is in de afgelopen jaren elk gebied voorzien van een nieuw peilbesluit. Inmiddels blijkt uit evaluaties dat niet alle peilbesluiten voldoende actueel zijn en aanpassing behoeven.

Tegelijkertijd is een deel van de plannen uit het PWO-proces nog niet gerealiseerd waardoor nog niet overal de in de peilbesluiten vastgelegde nieuwe peilen kunnen worden gevoerd. Eind 2025 werd in 78% van het beheergebied het nieuwe peil uit het peilbesluit gevoerd. De maatregelen die voortvloeien uit de watergebiedsplannen zijn voor zowel de WB21-opgave als de inrichtingsmaatregelen voor de peilbesluiten grotendeels in voorbereiding. De realisatie verloopt echter langzamer dan voorzien. Grondverwerving blijft de grootste belemmering. In meerdere gebieden is het erg lastig om voldoende gronden te verwerven, waardoor clusters van maatregelen niet in uitvoering kunnen worden gebracht. Daarbij komt dat de prioriteit bij de grondverwerving voornamelijk ligt bij de KRW-opgave en grote gebiedsprojecten, waardoor minder capaciteit beschikbaar is voor PWO-maatregelen.

Het evalueren en actualiseren van peilbesluiten is met de nieuwe vastgestelde nota peilbesluiten (2025) een continu proces. In 2025 zijn vijf van de vijftien peilbesluiten geëvalueerd (Campen en Braakman, Noord-Beveland, Walcheren en de Zak van Zuid-Beveland). Het peilbesluit van de Zak van Zuid-Beveland is daarbij als niet actueel beoordeeld. Voor het actualiseren van het peilbesluit van Paal, dat in 2024 als niet actueel werd beoordeeld, wordt in 2026 het proces opgestart.

Duurzaam grondwater

Voor het duurzaam instandhouden van de (zoete) grondwatervoorraden zijn regels opgenomen in de waterschapsverordening voor het (mogen) onttrekken van grondwater. In 2025 zijn voor het onttrekken van grondwater 29 vergunningen verleend, de meeste voor tijdelijke werkzaamheden. Daarnaast zijn 270 meldingen geaccepteerd, waarvan 162 voor kortdurende activiteiten en 108 voor beregening. In 2025 werden 29 illegale grondwateronttrekkingssituaties aangetroffen. Het kennisontwikkelingspoot voor grondwater geeft inzicht of de doelstelling om de zoete grondwatervoorraden duurzaam in stand te houden bereikt wordt. In 2025 is het grondwatermodel afgerond, is in het Freshem project de data verzameld en is verder gewerkt aan het realiseren van een meetnet voor zoet/zout-monitoring. In het beleidspoot liepen verschillende trajecten: er is veel aandacht besteed aan het landelijke traject t.a.v. het instellen van een meldplicht dan wel vergunningsplicht voor onttrekkingen. In 2025 heeft het waterschap een proefproject met debietmeters op agrarische grondwateronttrekkingen uitgevoerd en geëvalueerd. De inzichten in randvoorwaarden van een robuuste opstelling worden benut voor verdere uitrol.

Gezond water

Uit de KRW-beoordeling over 2025 blijkt het volgende:

- Voor de biologische kwaliteitselementen is de afgelopen jaren geen duidelijke trend zichtbaar. De oorzaak is met name gelegen in het feit dat de KRW-systematiek nog niet optimaal is ontwikkeld voor brakke wateren. Daarom is in 2025 een aanzet gegeven voor verdere aanpassing van de systematiek; dit zal in de komende KRW-planperiode verder worden uitgewerkt.

- De gemeten variaties in de stikstofconcentraties in 2025 worden deels verklaard door omgevingsfactoren zoals weersomstandigheden. Voor zowel de RWZI's als de landbouw wordt met maatregelen resp. stimulerende initiatieven geprobeerd om de stikstofemissies zoveel mogelijk te minimaliseren.
- Met betrekking tot de chemische stoffen zijn in 2025 regionale achtergrondconcentraties afgeleid voor diverse van nature aanwezige stoffen, waardoor minder overschrijdingen gemeten zijn. Daarnaast wordt gewerkt aan het terugdringen van het aantal niet-toetsbare stoffen.

Het uitvoeren van de KRW-maatregelen heeft de resterende KRW-planperiode hoge prioriteit. De aanleg van de vispassages en de natuurvriendelijke oevers (NVO's) die als KRW-maatregelen zijn vastgesteld, zijn op basis van de huidige programmering tijdig afgerond voor einde 2027. De realisatie van enkele vispassages is weliswaar verschoven, maar hiervoor is extra aandacht bij de programmering, waardoor geen problemen worden voorzien.

Hoewel de wijziging van het GLB een vertragende factor vormt bij de realisatie van de NVO's, bieden de aanvullend in beeld gebrachte locaties, alternatieven en maatwerk op dit moment voldoende perspectief om de resterende opgave tijdig in te vullen. Ook wordt in samenwerking met de provincie Zeeland onderzocht of er locaties op provinciale percelen in aanmerking komen. De KRW-onderzoeksmaatregelen bij de RWZI's Oostburg en Breskens zijn afgerond. De maatregelen voor stikstofverwijdering bij de RWZI's Kloosterzande en Camperlandpolder zijn gepland in 2026 en zullen dus voor het einde van deze KRW-planperiode uitgevoerd zijn.

Voor de uitvoering van het DAW als vastgestelde KRW-maatregel zijn in 2025 twee initiatieven gestart, met een looptijd tot einde 2027.

Met de deadline voor KRW-doelbereik van 2027 in zicht, is in 2024 in de KRW-tussenevaluatie geconcludeerd dat alles op alles gezet moet worden om alsnog tot KRW-doelbereik te komen. Om extra stappen te zetten, zijn in 2025 aanvullende maatregelen vastgesteld en in gang gezet.

Daarnaast wordt door Scheldestromen samen met de Provincie gewerkt aan een goede onderbouwing van de KRW-verantwoording op basis van de landelijk opgestelde motivaties. Dit gebeurt voor de stoffen en kwaliteitselementen waarvoor doelbereik in 2027 niet mogelijk is.

Ten slotte is in 2025 voor de volgende KRW-planperiode (2028-2033) gestart met het proces om te komen tot het nieuwe KRW-maatregelenprogramma. De maatregelen worden vastgelegd in de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen, het SGBP4.

Afvalwaterketen/Water in de stad

De rioolgemalen voldeden in 2025 voor 99,0% aan de afgesproken capaciteitsafspraken, waarmee de doelstelling is gehaald.

Er zijn in 2025 zes nooduitlaten in werking getreden (doelstelling is nul). Het effect op het oppervlaktewater is beperkt door adequaat op treden na een dergelijk event.

Met 83,2% is de doelstelling voor de lozingseis in 2025 niet geheel gerealiseerd, omdat op een vijftal RWZI's stikstof en fosfaat meerdere keren boven de norm zijn uitgekomen. In 2026 richten we ons bij twee RWZI's op herstelmaatregelen. Bij de overige drie RWZI's zijn de overschrijdingen veroorzaakt door extreme aanvoer van afvalwater vanwege een regenbui.

In 2025 is een brononderzoek gestart, waarbij naast PFAS ook andere (KRW-probleem)stoffen worden meegenomen. Hierbij worden per kern/rioleringsgebied potentiële lozers op basis van bedrijfstakinformatie in een beeld gebracht. Verder zijn als onderdeel van de KRW op de RWZI Oostburg maatregelen genomen om de stikstofverwijdering te optimaliseren.

Voor de langere termijn staat de afvalwaterketen voor grote uitdagingen. Het gaat dan onder andere om de nieuwe Richtlijn Stedelijk Afvalwater, het hergebruik van effluent, de energietransitie en de samenwerking met de omgeving en gemeenten. Deze ontwikkelingen worden in 2026 vertaald naar een lange termijn assetplanning (LTAP).

Regionale waterkeringen

Als waterschap dragen we zorg voor de staat van de regionale keringen door middel van het bewaken van de zoneringen, het uitvoeren van inspecties en het toetsen van de keringen.

Voor de toetsing van de regionale keringen is in 2025 het plan van aanpak vastgesteld, in afstemming met de provincie Zeeland. Hierin is de toetsmethode en -planning beschreven. Ook is begonnen met de toetsing van de eerste regionale waterkeringen. De kunstwerken in de regionale keringen worden jaarlijks geïnspecteerd en proef-gesloten.

De komende jaren staan in het teken van het toetsen van de regionale keringen en het hebben van continu inzicht in de staat van de regionale keringen.